

MAGYAR LAJPA

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R. T.**
Felelős igazgató: **Follmann Géza**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Az önálló Szlovákia kikiáltása

Az a probléma-bonyodalom, mely Csehszlovákia 20 éves élete alatt a belső népi összetételekben állandóan jelentkezett, mindinkább kiérlelődik a teljes megoldás felé. A szövetséges államhelyzet az európai négy nagyhatalmat is foglalkoztatta, s ennek következtében jött létre múlt évben az angol-francia-német-olasz müncheni határozat, mely az egykori Csehszlovákia német és magyar lakosságú vidékeit átcsatoltatta a két nép törzsiállamaihoz. A megmaradt cseh-szlovák-ruthén országrészek bizonyos átmeneti alkotmánnyal szövetséges országgá egyesültek, de amint a további fejlemények mutatják, az egysülés csak külsőséges volt és belsőleg megmaradtak a szétálló feszültségek.

Ezek a feszültségek a szlovák népre nézve e hét kedden hozták ezt a határozott körvonalú kialakulást, hogy parlamentje egyhangulag kimondotta az önálló Szlovákia megalapítását. Hogy ez a parlamenti határozat csakugyan megalapító tényé válik, az már nem igen mutatkozik kétségesnek. Nyilvánvaló, hogy a magára hagyott Csehország ezt a szétválást nem nézi könnyű szívvel, s valamelyes módon keresni fogja, hogy a maga leszűkülő állami kiterjedésének védelmet találjon. Bizonyos, hogy eddig erős folyamat volt a cseh közéletben, mely a szlovák különválasztási törekvéseket még katonai erővel is meggátolni akarta. Csak akkor került felül más belátás, mikor Hácha köztársasági elnök maga intézkedett a szlovák parlament összehívásáról, s rábízta az elszakadásról való döntést.

De ha a történetek után még valami cseh ellenállás mutatkozni akar, ez is tulajdonképpen nem hatalmi elfogultságból, hanem abból a megfontolásból ébredne, hogy a külön cseh, szlovák és ruthén államok egyenként életképtelenek, míg együtt mégis egymást kiegészítő államszervezetet tudnának alkotni. A szlovákok felfogása viszont az, hogy nem az államterületi kiterjedés nagysága ad életképességet, hanem a biztos népi öntudat, a kis területen is a nagy belső összhang. Ami hiányzik, azt munkával és jószomszédság útján való kölcsönösséggel meg lehet szerezni. Amint látnivaló, a két nép felfogása között nem ellentétes érzület adja az ellentéteket, hanem a célszerűségi felfogások különbsége. Éppen azért remélhető, hogy külön-külön csakugyan jobban meglátják egymás körvonalait, s ebből a megértés mihamarabb létrejön közöttük.

Tehát kedd óta számolnunk kell azzal a történelmi ténnyel, hogy önálló és független Szlovákia létesült. Mögötte máris láthatók úgy a német birodalom pártfogásának, mint a többi szomszédok rokonszenvező helyeslésének a

A román kormány tökéletes nyugalommal figyeli a csehországi újabb események kialakulását

A külügyminiszter lapja és mai fővárosi lapok az új középeurópai helyzetről

Bucuresti. Saját tud. A „Timpul” a következőket írja a szlovák és ukrán eseményekkel kapcsolatban:

Ami minket illet, kimagszó érdekünk, hogy az állapotok határainknál igazságosan és véglegesen rendeződjenek és egyszer s mindenkorra lecsendesüljenek veszedelmes zavargások. A bécsi döntőbírótság új elrendezést jelentett és Románia teljes nyugalommal és az érdekelt népek akaratának tiszteletben tartásával fogadta a szomszéd állam ez új szerveztét.

Tudni véljük, hogy a román kormány most is tökéletes nyugalommal figyeli az események kialakulását. Ha pedig ezek új helyzet elé állítanak minket, a mi kormányunk rajta lesz, hogy ne történjék semmi annak a Romániának a szava nélkül, amely minden körülmények

között a béke, a rendfenntartás és a megállapodottság tényezőjének bizonyult.

A lapok hozzászólás nélkül közlik a magyar ultimátumot. Az összes lapok között a „Timpul” közli ezt a legfeltűnőbb módon, egész oldalon végigírt nagybetűs címmel.

Az „Universul” a jelentéseken kívül több cikkben is összefoglaló és részletező ismertetést közöl az eseményekről. Egy helyen így ír:

A román közvélemény rokonszenvvel fordul a megpróbált csehszlovák nép felé és őszintén óhajtja, hogy minél előbb helyreálljon a rend és a nyugalom. Az események gyors fejlődése egyelőre a tárgyilagos krónikás okosságára készített bennünket. Ki kell azonban hangsúlyoznunk a meglepetést bizonyos események torlódása miatt, amelyeket senki se láthatott előre.

Új légügyi egyezmény létesítésére lengyel küldöttség érkezett Romániába

Bucuresti. Saját tud. Paul Teodorescu légügyi és tengerészeti miniszter, tekintettel arra, hogy Románia több légügyi egyezménye is igen régi már, s ennélfogva nem felel meg sem a repülés legújabb fejlődésének, sem

pedig a repülésügyre vonatkozó újabb nemzetközi egyezmények, új tárgyalásokat kezdett Lengyelországgal. A lengyel küldöttség már meg is érkezett Romániába, a tárgyalások megkezdésére.

támogató erőt. De egyúttal az új államban magában s látható az egyértelmű és egyérezelmű népi elhatározottság. Ez megnyilatkozott a szlovák parlament egyhangulag hozott államalapító törvényében is. Másfelől pedig abban, hogy ifjúságának lelkesedettsége a Hlinka-gárdában államvédő karhatalmat is tudott megszervezni, s hogy általában az egész szlovák társadalom átérzi a maga fenntartása iránti kötelezettségét. Néphangulat és törvényhozás, karhatalom és lelki telítettség egyaránt eggyé váltak a maguk kis országának szeretetében és életakarásában.

Ami pedig az így megszorodó kis államok életképességét illeti, az is bizonyára meglesz, csak éppen a cseh és szlovák jószomszédság is mihamar meglegyen. Az új Szlovákia első miniszterelnöke a hatalomátvevő kiáltványban mindjárt tudtul is adta, hogy a szlovák nép a cseh nép iránt megbecsülő érzéssel viseltetik. Bizonyára megvan ez az érzés a tul-

só oldalon is. Így az érzelmi előfeltételek együtt vannak, hogy a jószomszédság cseh és szlovák vonatkozásban is mihamar élő valósággá váljék. És az államok aprózódásának ebben a folyamatában érdekes meglátnunk azt a tanulságot, hogy nem a területi nagyságok, hanem az önkéntes lelki hajlandóságok adják meg az államok egymás közötti életének a biztonságát. Nem a területi összegeződések, hanem a népek lelki összegeződései vezetnek az emberi-ségi alakulatok igazi nagyságára.

Még sok idő kell, míg a földi hatalomnagyságok képlete helyett a népeket összefűző lelkinagyságok lesznek az igazi történelmi meghatározók. Szlovákia függetlenségének kimondása azonban mintegy első mozdulat ennek az emberiségi belső átalakulásnak az irányában. Azért is tekinthetjük a szlovák parlament önállósági határozatát történelmi jelentőségű ténynek.

Maglione, az új bíboros államtitkár

Irta: Csiszár Béla

Világszerte nagy érdeklődés fogadta az új bíboros-államtitkár kinevezését. Ebben a tekintetben egészen a legutóbbi időkig nagy bizonytalanság uralkodott s még XII. Pius pápa megválasztása után is Rómában számos nevet lansziroztak. Luigi Maglione bíborosról a világ eddig aránylag igen keveset tudott. Kinevezése így általános meglepetést keltett, pedig az új államtitkár érdekes és színes karriert futott meg és szinte önmagától kinálkozott beiktatása Pacelli örökébe. Változatos és színes ez az életpálya s főleg diplomáciai sikerekben igen gazdag. Minden jel arra utal, hogy Maglione bíborosnak a vatikáni kormányzat élére való állítása nagy nyeresége a katolikus egyháznak és sikereiben bő jövőt ígér.

Az új államtitkár markáns férfiarc. Párizsban 1927-ben több ízben volt alkalmam látni az akkor ott nunciusként működő főpapot. Meglepett mindannyiszor ez a markáns férfiportré, meleg bi-

Luigi Maglione
bíboros, a Vatikán új államtitkára.

zalmat és életszentséget, azonkívül törhetetlen akarakteröt sugárzó tekintetével. Párizsban rendkívül szerették Maglione-t s a nép nagy és mély hódolattal övezte. De bárhol fordult is meg, mindenütt tiszteletteljes szeretettel tekintettek fel rá. Maglione pályája már úgy indult, hogy diplomata pályát fusson be. Elvégezve a Nemes Papok Akadémiáját, a pápai diplomáciai szolgálatnak ezt az előcsarnokát, mind magasabba emelkedett. Ki kell különösképpen emelni a rendkívüli egyházi ügyek kongregációjában végzett nagyszerű munkáját, majd Svájcban hat éven keresztül végzett nunciusi működését, azonkívül azt a tevékenységet, amelyet Párizsban folytatott. Mindenütt, közel másfél évtizedet meghaladó diplomáciai munkája nagy elismeréssel találkozott. Hat évig állt a berni nunciatura élén s onnan került Párizsba, ahol 1926-tól 1935-ig működött. A francia fővárosban, az európai politikának ebben a fontos középpontjában nagy diplomáciai művészettel és körültekintéssel tudta megőrizni a Szentszék tekintélyét és a mindenkor francia kormányok nagy megbecsülést mutattak iránta. Ennek külső jele gyanánt megkapta a legnagyobb francia kitüntetést is. A katolikus tömegek előtt is rendkívüli népszerűségnek örvendett, mert minden nyilvános megmozduláson ott volt, számtalan alkalommal felszólalt és lelkes, meleg hangon elmondott beszédei mindig emlékeztetésekre maradtak. Egyedül a szélsőséges nacionalista Action Francaise tábora került szembe vele és használt fel minden eszközt, hogy Maglione-t kisebbitse, a francia nép előtt népszerűtlenné tegye. Még attól sem riadtak vissza, hogy nyilvános gyűlésen a kémkedés vádját emeljék ellene azzal, hogy berni nunciust korábban a németek javára „értékes szolgálatokat végzett”. Mindebből persze egy szó sem volt igaz. Maglione-t ez a francia csoport főleg intranzigens magatartásáért gyűlölte, mivel a nun-

cius nem volt hajlandó az Action Francaise esetében megalkudni és a szervezetről hű és tárgyilagos jelentéseket küldött Rómába. Mindezek a támadások Maglione-t nem ingatták meg működésében és továbbra is rendíthetetlenül kitarított állásfoglalásában.

Azt mondják az új államtitkáról, hogy ugyanolyan hajthatatlan és kemény akarakterű lakozik benne, mint új főnökében, ugyanaz a szívós erély, a diplomatának ugyanazok a tündöklő és tűnemenyes erényei, mint a volt Pacelli állam-

titkárban. Nagyon tévednének persze azok, akik az új bíboros-államtitkár eddigi működése alapján azt a meggyőződést alkotnák, hogy franciabarát. Erről szó sincs. Maglione épúgy nem franciabarát, mint ahogyan Pacelli bíboros nem mutatkozott túlzó és egyoldalú németbarátnak annak alapján, hogy Németországban volt pápai nuncius. Maglione is, mint nagy elődje, Vatikán, vagy inkább katolikus-barát: nincsenek elfogult és meggyökeresedett nemzet-rokonszenvei vagy ellenszenvei. Csak egy szempontot tekint, a katolikus egyház érdekeit. S e tekintetben még nagy csalódásnak lesznek az áldozatai azok, akik abból a tényből, hogy az új államtitkár hosszabb időt töltött párizsi posztján, egyoldalú és túlzó következtetéseket vonnak le. Az egész katolikus világ egyébiránt nagy érdeklődéssel és figyelemmel tekint működése elé, amelytől a béke megszilárdítását, a katolikus népek és nemzetek összebékítését és a világpolitika harmonikus szintézisét várják.

Együtműködés a nevelési és népirányítási szervek közt

Bucurestiből jelentik: Az országór székében a napokban a népnevelésügyi miniszter, az országór szervezetek, a társadalmi szolgálat és a katonai előképzés képviselői értekezletet tartottak. Az értekezleten a következőket határozták el:

1. Az ifjúság nevelését 18, illetve 21 éves korukig az iskola és az országór szervezet végzi. Egyetlen már szervezet vagy intézmény sem terjesztheti ki hatalmát ezekre az ügyekre.

2. A nagy nemzeti ünnepeket és ünnepélyeket mindenütt a kormány képviselői, vagyis a helyi hatóságok védelme alatt rendezik. Hogy az ünnepélyek jól sikerüljenek minden intézménynek közre kell működnie. Az országór szervezet az elemi iskolás és a középiskolás fiatalsággal rendez ünnepélyeket. Az előképzős szervezet viszont az ő törvénye alapján maga körébe tartozó ifjakat vezeti. A társadalmi szolgálat pedig azokkal a felnőtt emberekkel működik közre, akik nem tagjai a többi intézménynek.

A szokásos ünnepeket a maga keretén belül rendezi mindegyik intézmény anélkül, hogy beleavatkoznának egymás rendezéseibe. Közös ünnepélyt csak előzetes megbeszélés alapján és teljes összeműködéssel lehet rendezni. Az országór szervezet már előzőleg megegyezett a nemzetnevelésügyi miniszterrel, hogy az iskolaünnepélyeket mindig az országór szervezet keretein belül rendezze.

3. Az országór parancsnokok és vezetők kizárólag csak nevelésügyi célra rendezhetnek társadalmi ankétokat. A vezetőknek személynél kötelesek, hogy a társadalmi valóságoknak utána járjanak, véleményüket kérieniék róluk, látogatásokat tegyenek, családokhoz elmenienek és főképpen az ifjúsággal kell foglalkozni, hogy az országór szervezet nevelési munkarendje a dolgok teljes ismeretében haladjon.

4. A társadalmi munkarendet, ha lehet, az országórokkal kell rendezni, hogy későbbi munkájukban már ismerik az ügyeket. Az általános falumunkába, amelyet a társadalmi szolgálat szervez meg, az országórok, amennyire idejük és koruk engedi, résztvehetnek, azonban csak az országór szervezet és a társadalmi szolgálat egységes irányítása mellett.

5. A kultúrházakban az iskolák, az országór szervezet és a katonai előképzősök feithetnek ki munkát. A kultúrházak vezetősége, amelynek jogszerinti tagja az országór és a katonai előképzést vezető, meg fogja állapítani a kölcsönös együttműködés lehetőségét és körülményeit, valamint a kultúrház berendezésének használatát.

6. Olyan helységeken, ahol van Soimi és Arcasi szervezet, a kultúrház vezetősége irányítja a terület testnevelési gyakorlatait is. Ezek a szervezetek bár alá vannak rendelve az országór szervezetnek, megőrzik továbbra is sajátosságukat, amelyek hagyományaikon alapulnak.

7. Kölcsönös együttműködés lehet az egyes szervezetek között, de emellett mindegyik megőrzi teljes függetlenségét.

8. A tantestület tagjai, akik az országór szervezetekben dolgoznak, szabadidejükben közreműködhetnek ugyan a többi szervezet munkájában, de főfoglalkozásuk mindig az országór szervezet és az ifjúság, amelyik ennek a kereteibe tartozik.

9. A különféle egyesületekkel kölcsönös és

alapos együttműködést lehet megállapítani.

10. A katonai előképzősök közül azok, akik középiskolába járnak, még akkor is tagjai az országór szervezetnek, ha elmúltak 18 évesek és kötelesek az országór szervezet gyűlésein megjelenni annak a napnak a kivételével, amikor katonai előképzős gyakorlat van. Egyenruhájuk az országór egyenruha. Balkarjukon szalagon az előképzős jelvényrel.

11. Az iskolába járó országórok csak az országór alakulat munkarendjében vehetnek részt. Semmiféle formában sem működhetnek közre más intézményeknél.

12. Ennek az egyezménynek a szakaszait mindazokon a területeken tiszteletben tartják, ahol a fenti intézmények meg vannak, hogy teljes összhangban és alapos megértésben tudjanak együtt dolgozni.

A határozatot a nemzetnevelésügyi minisztérium részéről P. Andrei, az országór szervezet részéről Teofil Gh. Sidorovici, a társadalmi szolgálat részéről dr. G. Banu, míg a katonai előképzés részéről Skeletti tábornok írták alá.

Számfejtik a nyugdíjkönyveket

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai pénzügyigazgatóság az összes polgári és katonai nyugdíjaskat közelről érintő fontos rendelkezést tett közzé. Eszerint a márciusi nyugdíjak kifizetése, tekintettel az évvégi zárlatra, március hó folyamán korábban kezdődik és éppen ezért a nyugdíj-könyveket számfejtés végett március 15-től 18-ig kell benyújtani a pénzügyigazgatóság nyugdíjigazgatóságára. Minden nyugdíjasnak érdeke, hogy a nyugdíj-könyvét a jelzett időpontban számfejtés végett benyujtsa, hogy a kifizetésekben fennakadás ne történjen.

XII-ik PIUS pápa Öszentsége

magasztos, lélekemelő beszédei, amelyeket pápai legatusi minőségében az az eucharisztikus világtalálkozásra elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az EUCHARISZTIKUS EMLÉKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 1
A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

Szlovákia függetlenségének kimondása

Csehország a német birodalom védelme alá helyezte magát

Belenyugodott Szlovákia elszakadásába. — Ruzinszkoval is megszüntette az államközösséget. A német birodalmi hadsereg megkezdte a bevonulást a cseh és morva országrészekbe.

Pozsonyból jelentik: A szlovák parlament keddi üléséről a következő részletek váltak ismeretessé. Az ülést Mederny Károly alelnök nyitotta meg, s mindjárt a megnyitás után kimondották, hogy zártülés lesz. A közönség eltávolítása után Sidor Károly volt miniszterelnök adta elő a maga kormányalakítása történetét. Mindjárt előrebocsátotta, hogy a Tiso-kormány eltávolítása alkotmányellenesen történt, s hogy azt ő a prágai körök előtt ki is fejezte és csak fenntartással vállalta a kormányalakítást, az ügyek vitelének folytonossága érdekében. Ő maga nem is tette le az esküt, s mikor az események tovább fejlődtek, Hácha köztársasági elnöknek bejelentette lemondását. Ezt a lemondást a szlovák parlament előtt megismétli.

A parlament tapsolással fogadta a Sidor bejelentéseit, s egyhangulag kimondotta, hogy a lemondást elfogadja.

Utána Tiso József mondott hosszabb beszámolót az utóbbi napok eseményeiről és Hitler német kancellárral folytatott tárgyalásai eredményéről. A beszéd után szünetet rendeltek el.

Szünet után Szokol Márton parlamenti elnök vette át az ülés vezetését. Föltette a kérdést, hogy akarja-e a parlament az önálló Szlovákia kimondását. Erre az egész ülés egyhangú lelkesedéssel kikiáltotta az önálló és független Szlovákia megalapítását, s megszavazta az erről szóló egyszakaszos törvényjavaslatot. A törvény úgy szól, hogy a szlovák parlament Szlovákiát független és önálló állammá nyilvánítja. Az egész kormányhatalmat a parlament elnöksége által kinevezett kormány gyakorolja. A részletes alkotmánytörvény elkészítéséig a kormány megteszi a szükséges intézkedéseket olyan értelemben, hogy a meglévő jogállapotokat fönntartja, illetve az érvényben levő szabályokat Szlovákia állami önállóságának szempontjához alkalmazza. A törvény mai nappal életbe lép.

Következett a Tiso és társai kormányának a kinevezése, s az új kormány még a parlament előtt letette az esküt.

Tiso miniszterelnök kiáltványa

Pozsonyból jelentik: Kedden délután a szlovák parlament által megválasztott Tiso József miniszterelnök kiáltványt intézett Szlovákia népéhez. A kiáltvány elmondja, hogy a szlovák nép törvényes képviselői vették kezükbe a Szlovákia önálló léte és önálló kormányzást. A csehek az előbbi államszövetséges rendszerben arra törekedtek, hogy megint igába hajtsák a szlovákokat. A szlovák nép törvényes képviselői megkíséreltek mindent, hogy a szövetséges államformán belül megoldást találjanak. Készek voltak sokmindenről lemondani a két nép állami együttélése érdekében. Azonban a csehek fegyveres hatalom alkalmazásával Szlovákiát minden önkormányzata feladására akarták kényszeríteni. Betetőzésül menesztették Tiso-kormányát, ami úgy politikailag, mint jogilag lehetetlen helyzetet idézett elő. Az alkotmány szerint a köztársasági elnök nem mozdíthat el kormányokat, de ki nem nevezhet a parlament kezdeményezése vagy hozzájárulása nélkül. De a cseh központi kormány még fegyvert is ragadott, hogy a Szlovákia ellen alkalmazott alkotmánytalan intézkedést keresztülvigye. Ez az erőszakoskodás következményül hozta, hogy Szlovákia ki-

Nagyon fontos!

ASPIRIN

csak tablettákban

Utasson vissza minden port, mert ASPIRIN csak tablettákban kapható! És minden ASPIRIN-tablettán látható a „Bayer»-kereszt!

kiáltotta önállóságát és függetlenségét. A történelem ítélőszéke előtt a szlovák nép törvényes képviselői nyugodt lélekkel állanak.

— Mi nem vagyunk a cseh nép ellenségei, — mondotta tovább a kiáltvány, — de népi önrendelkezési jogunkat sem hagyjuk. Isten nem hagy el népi létünk legkomolyabb óráiban.

Este a pozsonyi rádióban mondott beszédet Tiso miniszterelnök. Az önálló szlovák állam születésnapjaként ünnepelte a keddi napot. Együtt felhívta az új állam polgárait, hogy nyugodtan és méltóságteljesen viselkedjenek s a kormány intézkedéseit kövessék és minden egyéni akciótól tartózkodjanak.

Prága válasza a szlovák függetlenségi nyilatkozatra:

„Szívből kívánjuk, hogy a szlovák nép vállalkozását siker koronázza“.

Prágából jelentik: A prágai rádió keddi éjjel az alábbi hivatalos közleményt továbbította: „A cseh és szlovák államok közti kapcsolatok már régebben meglazultak. A központi kormány e kapcsolatok további lazítását nem tartotta szükségesnek és e célból új utra tért. Húsz esztendőn át együtt dolgoztunk a szlovákokkal és most a bús pillanatában megállapítjuk, hogy a két testvérnép nem gyűlöli egymást. Nem táplálunk ellenséges érzést egymás iránt és szívből kívánjuk, hogy a szlovák nép vállalkozását siker koronázza. A bús alkalmat barátságos emlékek teszik feledhetetlenné“.

Hácha cseh köztársasági elnök a német birodalom védelme alá helyezte Csehországot

Berlinből jelentik: Hácha cseh köztársasági elnök Kvalkovszky cseh külügyminiszterrel együtt kedden délután Berlinbe utazott, hová este 10 órakor érkezett meg. Az állomáson az államfőnek kijáró tiszteletadással és díszőrséggel fogadták. Hácha elnököt és Kvalkovszky külügyminisztert Hitler kancellár éjféli utáni egy órakor fogadta a maga dolgozószobájában. A találkozón jelen volt Göring porosz miniszterelnök és Ribbentrop külügyminiszter is. Háromnegyedórás hosszúságú tárgyalás után a két államfő visszavonult, majd Hácha elnök még Ribbentrop külügyminiszterrel és Göringgel folytatott külön-külön tanácskozásokat. A megbeszélések után hivatalos közleményt adtak ki, mely tudtul adja, hogy a cseh és német államfők között meg egyezés jött létre Csehország új államjogi helyzetére vonatkozólag.

A hivatalos közlemény egyes részletei a következők:

A Vezér fogadta Hácha cseh köztársasági elnököt és Kvalkovszky cseh köztársasági külügyminisztert. A fogadtatás a cseh államférfiak kívánatára történt. Megbeszéltek az eddigi Csehszlovákiának az újabb események folytán egyre súlyosabbá vált komoly helyzetét. A megbeszélések eredményeként Hácha cseh köztársasági elnök kijelentette, hogy úgy a belső, mint a külső végleges megbékélés érdeké-

ben Csehországot bizalommal a német birodalom védelmébe helyezi. Erre a német birodalom vezére kijelentette, hogy a cseh népet minden népi jogának megőrzésével és teljes fenntartásával átvette a német birodalom védelmébe.

Hitler birodalmi vezérés kancellár parancsot adott a német hadseregnek a cseh és morva országrészekbe való bevonulásra

Berlinből jelentik: Március 15-iki kelettel, Berchtesgadenből Hitler Adolf vezér és kancellár kiáltványt adott ki, mely a német néphez szól és főbb részleteiben a következők hangzik:

— Csak néhány hónap múlt el azóta, hogy Ausztriában, majd a szudéta vidéken kellett védelmünkbe venni német testvéreinket, akik idegen népcsoportok közé ékelődve a legszörnyesebb terrornak voltak kitéve.

— Most újból be kell avatkoznunk minden támadási szándék nélkül Csehszlovákia ügyeibe. A szlovák népcsoport kimondta függetlenségét és elszakadását Csehszlovákiától és ez az állam a mai nappal megszűnt létezni. Sok német áldozata volt ennek a harcoknak és napok óta folyik a szlovák és cseh területekről a németek menekülése a birodalomba a kibíratatlan terror elől.

Majd így folytatja a kiáltvány:

— Ezeknek az állapotoknak a fenntartása lehetetlen volt, belátták ezt a megszűnt cseh állam vezetői is, mert terror-alkulatokkal és ártalan emberek lemészárlásával szemben nem lehetett Németország tétlen, különösen akkor, amikor olyan területekről van szó, amelyekhez német érdekek fűződnek és ezer évig a német birodalomhoz tartoztak.

— Cseh- és Morvaországba való bevonulásra parancsot adtam a német hadseregnek. Lefegyverezzük a terrorista bandákat és a német hadsereg előnyomulása rendet és biztonságot fog szerezni a sokat szenvedett népnek.

A német néphez intézett kiáltvány mellett Hitler kancellár, mint a német birodalmi haderő főparancsnoka Berchtesgadenből 1939. március 15-iki kelettel egy hadparancsot is adott ki. Ebben utal arra, hogy Csehszlovákia eddigi állami helyzete a feloszlás állapotában van, ami belső viszályok veszedelmét idézte elő. Ennek leküzdésére március 15-ikétől kezdve a német haderőnek be kell vonulnia a legjobban veszélyeztetett cseh és morva területekre. A bevonuló német hadsereg ne tekintse a megszállandó területek népét ellenségnek, hanem minden katona úgy viselje magát, mint a német nép megbízottja, aki más népnek nehez napjaiban segítséget kíván nyújtani. Ha azonban a békés megszállással szemben valahol ellenállás támadna, azt le kell törni.

(Tudósításunk folytatása az 5-ik oldalon).

Zarándoklat Rómába

Abból az alkalomból, hogy Szent Péter örökségét új pápa foglalta el XII. Pius személyében, Erdély katolikusai zarándoklatot rendeznek az örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek. A zarándoklatot külön erre a célra kinevezett Rendezőbizottság vezeti az örök városba és pedig olyan formán, hogy a zarándokcsoport Rómában fogja tölteni a pünkösdi ünnepeket, amelyek minden valószínűség szerint ünnepélyes pápai szentmise lesz a Szent Péter bazilikában.

A zarándoklatra elsősorban a *Magyar Lapok* és a *Néplap* hatalmas családját hívja meg a Rendezőbizottság. Az utazás gyorsvonati második és harmadik osztályon, de külön kocsikban történik. Utirány a következő: Nagyvárad, Budapest, Velence, Firenze, Róma.

Tartózkodás Velencében 1 nap, Firenzében 1 nap, Rómában 4 nap.

Velencében egy napot tölt a zarándokcsoport. Megtekintjük a város szépségeit, végig hajóunk a Canal Grandén, megnézzük a Szent Márk teret, a Doge-palotát, a Lidót stb.

Firenzében szintén egy egész napot tölt a zarándokcsoport. Itt meg is hálunk. Megtekintjük a világhírű Dómot, Signoriát, majd az Uffici- és Pitti múzeumokat.

Magában Rómában 4 napot töltünk, úgy hogy az örök város összes fontosabb nevezetességeit (templomait, múzeumait, a Fórumot, a katakombákat) megtekintjük. Kihallgatásra megyünk a Szentatyához és részt veszünk pünkösdi első napjának fényes ünnepségein. (Minden valószínűség szerint e napon kupola kivilágítás is lesz.)

A délutánok egyikét arra használjuk fel, hogy autócáron kiránduljunk Róma környékére (Frascati, Castel Gandolfo, esetleg Ostia.)

A római tartózkodás egyik napján, minden valószínűség szerint pünkösdi hétfőjén külön kirándulás *Nápolyba* és *Capri* szigetére.

A Rendezőbizottság gondoskodik az olaszországi tartózkodás 6 napjára a legkifogástalanabb ellátásról, továbbá szakszerű kalauzolásról, a lelki és esztétikai vezetésről, a nevezetességek bemutatásáról és megmagyarázásáról. A szállókban ketten vagy hárman kerülnek egy szobába s ezért a jelentkezésnél ajánlatos jelezni, ha valaki rokonnal vagy ismerőssel kíván egy szobába kerülni.

A részvételi díj a római főútra oda és vissza, beleértve a 6 napos ellátást, átutazási vizumokat, oszmagok ki és beszállítását, illetőleg őrzését valamint egy római autó-körsetét 4950 lei.

A Nápoly-Capri kirándulás költsége 1050 lei.

A II. osztályon való utazás többletköltsége Rómáig és vissza 1500 lei.

A zarándoklat folyó évi május 23-án délelőtt indul Nagyváradról és június 2-án reggel érkezik vissza Nagyváradra.

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges.

Jelentkezési határidő 1939 május 1., az utlevél elküldésének határideje május 10.

Jelentkezéseket a *Magyar Lapok* és *Néplap* kiadóhivatala (Nagyvárad, Str. Reg. Carol II. No. 5.) fogad el. Jelentkezéskor kifizetendő a részvételi díj egyharmad része. A részvételi díj teljes összege május 10-ig fizetendő ki. Ha valaki az összeg befizetése után május 10-ig visszalépne, a befizetett pénzt 10% levonása mellett visszakapja.

Részleteseb úttervet a *Magyar Lapok* és *Néplap* utján néhány napon belül fogja közzétenni.

A Rendezőbizottság.

Szent József napi régi szép ünnepség egybeolvad az ifjú áldozópap pályavárató első miséjével

Temesvár. Saját tud. Szép ünnepség színhelye lesz vasárnap a helybeli józsefvárosi plébániatemplom.

Pacha Agoston dr. megyéspüspök, mint előzetesen jelentették, vasárnap végzett teológusokat szentelt papokká a székesegyházban. Arról volt szó, hogy hármass papszentelés lesz, tényleg azonban négy teológust szentelt pappá a püspök. Ugyanis Gebhardt Jenő végzett papnövendék a szentelésre előírt kort még el nem érve, szenteléséhez korhatár alóli felmentést kellett kérni s ez váratlanul szombaton megjött, úgyhogy az egyházi rendet felvehetette. Gebhardt Jenő temesvári születésű és vasárnap tartja meg a józsefvárosi plébániatemplomban első szentmiséjét. Ez délelőtt fél 10 órakor kezdődik. A manuduktori tisztet Metzger Márton dr. prépost-plébános viszi, az ünnepi szentbeszédet Fodor József hittanár, központi pap mondja.

Vasárnap egyúttal Szent József ünnepe is. A primiciát így a Józsefvárosban ezen a napon szokásos ünnepségekkel is egybekötik. A városrész annakidején ugyan II. Józsefről kapta elnevezését, a „kalapos királyról”, aki erre temesvári tartózkodása idejére az eléje terjesztett kérelemre külön engedélyt adott. Mindamelllett régtől fogva Szent József ünnepét a Józsefváros ünnepnapjának és Szent Józsefet a városrészt védőszentjének tekintik. A templomban ilyenkor tartott ünnepség fényét a temesvári ácsok testületi felvonulása is szokta emelni.

Szent József, az ács, a család s a munka védőszentje. Különösképpen azonban az ácsok tartották mindig is védőszentjüknél. Céh- és egyesületi zászlóikon mindenütt ott látható a műhelyében ácsolgató Szent József s az ő ünnepnapján tisztességes ácsember nem dolgozik, hanem ünnepelőbe öltözik s a templomba megy. A temesvári ácsoknak máiglan megvan a régi céhládájuk. S a régi céhbéli idők emléke az a mód is, amint ma ülnek meg Szent József

napját. A régi céhszabályzat nagy súlyt helyezett az erkölcsösségre s a vallásosság megővésére. Minden egyes céhnek előírta, hogy Urnapján lobogó zászlók alatt vonuljanak ki a céhtagok s vegyenek részt a körmeneten, az egyes céheknek aztán külön-külön megszabták a céhünnepeit, amikor az illető iparhoz tartozók, közgyűlésüket megelőzően, kötelesek voltak a templomban megjelenni és a szertartást hallgatni. Az illető céhszabály szigorúan vette a dolgot. Aki nem jelent meg a templomban, aki csak evangélium után érkezett, vagy az Istenházaiban tiszteletlenül viselkedett, büntetésben részesült és bizony apellátá nélkül leróta a céhládába a reá szabott bírságot. Alighanem rikkán kellett ezeket a szankciókat alkalmazni: az iparosmester, vagy a mesterlegény tudta a kötelezettségét és tudta, miként viselkedjék a templomban: a legnagyobb szégyen lett volna, ha *emiatt* kifogásolták volna kartársai.

A régi céheket már rég eltörölték, a régi céhéleltek egy-egy szép, jellegzetes vonása azonban máig megmaradt, kitörölhetetlenül. Így az ácsok ma is Szent József napján ünnepelőbe öltözve megjelennek az elnöküknel. A céhláda mellett ott őrzik a régi kézimécseseket is, de már vannak újabb, üvegburokkal ellátott kézfáklyájuk is. Ezeket magukhoz veszik s elvonulnak a zászlóanyához, özvegy Heim Miklósnéhoz s aztán elviszik a zászlót a templomba. A szentélyben állnak fel vele, régi szokás szerint lobogójukat díszesen *sztbontva*. Az ol-tár körül állnak a fáklyatartók. Részt vesznek az ünnepi nagymisén, — amelyet ezúttal a primiciáns mond — és meghallgatják a Józsefnapi szentbeszédet. Mise után a sekrestyében köszöntik a plébánost és megkérlik, áldja meg a magukkal hozott bort. A szentelt borral aztán koccint az ácsok elnöke és a plébános. A zászlóanyának is elvisznek a szentelt borból.

Igy kapcsolódik össze ezidén a régi, tradicionális ünnepség egy ifjú pap első funkciójával, pályamegnyitó első szentmiséjével.

A kisebbségi egyházak püspökei a kultuszminiszterrel tárgyalnak az államsegély ügyében

Klozsvár. Saját tud. A kisebbségi egyházak kongrua-kérdése még mindig rendezetlen. Az ügyben az egyházak vezetői ismételtén tárgyalnak az illetékes miniszterekkel és ennek során biztató ígéretet is kaptak a jövőre nézve, kivételre azonban mindeztől nem került sor. Nemrégiben *Vásárhelyi* János református püspök járt Bucurestiben illetékes kormánytényezőknél a református lelkészek államsegélye ügyében. A református püspök dr. *Zigre Miklós* kultuszminiszter előtt feltárta a református lelkészek súlyos helyzetét és arra kérte a kultuszminisztert, hogy az előző kormányok által megígért államsegélyt az új költségvetési évben utaltassa ki.

Az unitárius lelkészek államsegélye ügyében a héten dr. *Varga Béla* unitárius püspök utazik dr. *Mikó Lőrinc* püspöki titkár kíséretében az ország fővárosába, hogy ott az illetékes minisztériumban eljárva megsürgesse a késlekedő rendezést. *Varga Béla* püspök először dr. *Dragomir Silviu* kisebbségi minisztert keresi fel, akivel megtárgyalja az unitárius egyház időszerű kérdéseit is és támogatást kér tőle a dr. *Zigre Miklós* kultuszminiszterrel folytatandó tárgyalásai sikeréhez.

Az unitárius püspök dr. *Zigre Miklós* kultuszminiszternél teendő látogatása bemutatkozó jellegű lesz, de a beszélgetések során *Varga Béla* fel fogja tárnai a kultuszminiszter előtt az unitárius lelkészek tarthatatlan helyzetét és kérni fogja, hogy a lelkészek számára előirányzott kongruát ebben a költségvetési évben emeljék fel.

Az unitárius egyház kebelében bizonyosra veszik, hogy a püspök közbenjárása sikerrel jár és ennek eredményeképpen a lelkészek helyzete is jelentősen javulni fog a segélyek felemelésével.

Magyar tanerőt neveztek ki Aurélházára

Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy Aurélháza bányási közegében, amelynek lakossága hatvan százalékban magyar, az állami iskolában a legutóbb harmincöt-nyolcvan gyermek részére német tagozatot állítottak fel, míg a nyolcvanegy magyar tanuló a román szekción maradt, de az ott alkalmazott román tanítónő megbetegedése miatt a gyermekek teljesen iskolázatlanul állanak. A szülők küldetése a Magyar Népközösség bányási tanügyi elődjával ezért megjelent a tanfelügyelőségen és magyar tagozat felállítását és magyar tanerő kinevezését kérte.

A tanfelügyelőségen — mint egyidejűleg közöltük — kijelentették, hogy nem áll rendelkezésükre állami képesítéssel rendelkező magyar tanerő, de hajlandók a megbetegedett román tanítónő helyébe kisegítő tanerőként felekezeti tanítóképzőben képezett tanerőt is kinevezni. Miként most értesülünk, ez meg is történt. A tanfelügyelőség a megbetegedett *Saulescu Anna* tanítónő helyébe helyettesnek *Mesterházy Nagy Edit* tanítónőt nevezte ki Aurélházára. A magyar tanítónő a nagyszabású római katolikus tanítóképzőben nyerte képesítését és *Mesterházy Nagy Gyula* nyugalmazott állampénztári főtanácsosnak, a helybeli *Blaskovics-telepi* magyarság ismert vezetőjének lánya.

Multkori híradsunkkal kapcsolatban a „Magyar Lapok”-ban felhívás jelent meg, hogy olyan állami képesítéssel rendelkező magyar tanerők, akik nincsenek állásban, jelentkezzenek a Magyar Népközösség bányási tagozatánál (Timisoara I. Piața Unirii 8.) Ez a jelentkezési felhívás továbbra is fenáll. Egyébként meg kell jegyezni, hogy a felhívásra már jelentkezett is több tanítónő, bár felekezeti képezési képesítéssel — a Magyar Népközösség bányási tagozata ezeket a tanerőket is számontartja és úgy lehet, hogy hamarosan sikerül őket is a népnevelés nemes munkájába állítani.

Cinkezett drótkerítést

vaskapukat, vasajtókat, diszkerítéseket gyári áron készít és szállít

BOZSAK M. sodronygyára

Oradea, Str. D. Cantemir 57.

(Tudósításunk folytatása a harmadik oldalról)

A cseh-német megegyezés végrehajtása

Prágából jelentik: A cseh kormány rendelkezést adott ki, hogy a megszálló német csapatokkal szemben se a cseh hadsereg, se más ellenállást ne tanúsítson. Ellenben úgy a polgári, mint a katonai hatóságok, valamint a lakosság mindenképpen engedelmeskedjék a megszálló német csapatok intézkedéseinek.

Prágából jelentik: A német csapatok több helyen állépték a határt és megkezdték Csehország megszállását. A lakosság a német csapatok érkezésének hírére hatalmas tömegben töltött mindenütt az utcára és Hitler kancellárt éltetve, lelkesen ünnepelte a bevonuló német csapatokat. Ujabb jelentések szerint a németek már a wilkowitzi vasműveket is megszállták és bevonultak Märisch-Ostrauba is.

A magyar kormány a Ruszinszko felől várható támadások miatt ultimátumot intézett a cseh kormányhoz

Budapestről jelentik: A magyar kormány nevében a külügyminiszter állandó helyettese, Wörmlé János rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter kedden délután jegyzéket nyújtott át a budapesti cseh követségen. A jegyzék szövege a következő:

„Követ Ur! Szlovákia ma kikiáltotta függetlenségét. A magyar kormány meg van győződve arról, hogy Csehszlovákia, amely a csehszlovák államot több, mint húsz évvel ezelőtt a népek örendelkezési jogára való hivatkozással állította fel, a szlovákiai szlovák, német és magyar lakosság akaratnyilvánulását megfelelő történelmi érzékkel veszi tudomásul és azt tiszteletben tartja. Mindazonáltal a ruszinszko területén történt események, amelyek a határmenti magyar lakosság békéjét zavarják, azt a valószínűséget idézik fel, hogy a népek örendelkezési jogának alapján álló Szlovákia megtámadására erről az oldalról is előkészületek történnének, a helyzet a magyar kormányt köteleltségévé teszi a következő követelések felállítását:

1. A magyar nemzetiségű internáltak szabadlára helyezése.
2. Vessen véget a cseh kormány a magyar nemzetiség üldözésének és engedje meg a teljesen szabad szervezkedést.
3. A magyar önvédelmi alakulatok részére szolgáltasson ki fegyvereket.
4. Kezdje meg huszonnégy órán belül a ruszinszko területnek a cseh csapatok által való kiürítését s végül
5. Teljes mértékben tartsa tiszteletben a magyar és más nemzetiségek jogait.

A magyar kormány folyó év január 9-én kelt jegyzékében újból és nyomatékosan felhívta a helyzetre a cseh kormány figyelmét. A magyar kormány hangsúlyozza, hogy hiszen közismert politikai alapelvehez, semmi esetre sem maradhat közömbös, ha cseh fegyveres támadás következik be Szlovákia ellen a ruszinszko határ felől. A magyar kormány jegyzékére 12 órán belül választ vár, ellenkező esetben a bekövetkező eseményekért minden felelősséget a prágai kormányra hárít.

Fogadja Követ Ur, nagyrabecsülésem nyilvánítását.

Budapest, 1939. március 14.

Gróf Csáky magyar külügyminiszter.

A magyar kormány jegyzékében utalás történik a január 9-iki magyar jegyzékre. Ezt a munkácsi események alkalmával nyújtották át és abban a magyar kormány hangoztatta, hogy újabb határsértés esetén a magyar hadsereg a cseh csapatokat nemcsak visszaveti, hanem azokat a teljes megsemmisülésig üldözni is fogja.

Prága válasza a magyar jegyzékre

Budapestről jelentik: A magyar külügyminisztériumba kedden este 11 óra után érkezett meg a cseh kormány válaszjegyzéke a 12 órás határidőre megállapított magyar ultimátumra. A cseh kormány jegyzéke ígéri, hogy a csehországi magyar népkisebbséget nem éri semmi bántódás, azonban a magyar ultimátum legfontosabb követelését megtagadja és nem hajlandó beleegyezni, hogy a csehországi magyar népkisebbség önvédelmére fegyveres alakulatokat szervezzen. A cseh kormány ígéretet tett arra, hogy a cseh és morva katonaságot kivonja Kárpátaljáról.

A legutóbbi órákban súlyos aggodalmat keltő jelentések érkeztek a csehszlovákiai magyarok bántalmazásáról és a magyar kormány meg kell állapítani, hogy Volosin kormánya nem tudja vagy nem akarja megvédeni a magyar lakosságot. Ezért a magyar kormány maga fog erélyesen gondoskodni a csehszlovákiai magyar lakosság védelméről.

Londomból jelentik: A Daily Telegraph értesülése szerint Magyarország a cseh kormányhoz intézett ultimátumát Olaszország támogatásával, Lengyelország hozzájárulásával és cseh és morva seregek vezetőinek, hogy kezdjék meg a cseh csapatok kivonását Kárpátaljáról.

Londomból jelentik: Prágai jelentés szerint a kormány kedden parancsot adott a kárpátaljai cseh és morva seregek vezetőinek, hogy kezdjék meg a cseh csapatok kivonását Kárpátaljáról.

Ruszinszkoiban is új államhelyzet állott elő Prága megszüntette az államközösséget

Prágából jelentik: A cseh központi kormány hivatalos jelentést adott ki, melyben közölte, hogy Csehszlovákia kormányai mindig azt vették Ruszinszko államjogi helyzete alapjául, amit 1919-ben az akkori Ruszin Nemzeti Tanács elhatározott. Ennek értelmében Ruszinszko önkormányzatot is kapott. Mivel azonban a legújabb események azt hozták magukkal, hogy Szlovákia kimaradt a cseh államközösségből, ennélfogva megszűnt a lehetősége annak, hogy Csehország továbbra is biztosítani tudja Ruszinszko határainak a védelmét. A prágai kormány tehát rábizza Ruszinszko jelenlegi kormányára, hogy a további határvédelemről és Ruszinszko létéről gondoskodjék.

Erre a prágai üzenetre Volosin kárpátaljai miniszterelnök összehívta három minisztertársát és az államtitkárokat, s ez az értekezlet kimondotta Kárpátalja független államalakulását. Megalakították az új kormányt is, melynek külügyminisztere ugyanaz a Revaj lesz, akit a prágai kormány a legutóbbi ruthén kormányalakításkor kihagyott a kárpátaljai kormányból.

Ujabb jelentés szerint Revaj repülőgépen Husztra érkezett.

Zavarok Kárpátalján

Beregszászról jelentik: A cseh katonaság megkezdte a Kárpátaljáról való kivonulást. A visszavonuló cseh hadsereg sorozatos erőszakoskodásokat követ el a békés lakosságon. Dolhan község egész marhaállományát elhajtották. A községtől nem messze lévő vasúti hidat föl

Cronin:

Ezt látják a csillagok...

A világhírű szerzőnek ez a főmunkája az angol bányaüdvözetekben játszódik le. Mély és megható emberi sorsok sokasága adja meg az átalakuló angol világbirodalom tökéletes körképét. Ritkán látott be valaki annyira a hatalmas birodalom belső válságainak titkaiba, mint Cronin, aki a változó földi sorsokat a változatlanul örök csillagok fényénél mutatja be. — Cronin embereket alkot; embereinek sorsa valóság, minden tettük mély szükségességből ered és ezért, életük az egész emberiség tipikus vonásait tükrözi. Humor és tragikum váltogatják egymást könyvében és ért hozzá, hogy mindkettőből tökéleteset nyújtson.

A könyv ára fizetve 314 lel, kötve 414 lel.

akarták robbantani. Tervük nem sikerült és a hidban nem sok kárt tettek. A cseh sorkatonaság egyik helyen szabályszerű ütközetet folytatott le a Szics-gárdával. A harc kimene-tele ismeretlen.

Husztról jelentik: A cseh katonaság megtámadta a Szics-gárda székházát, a Koronaszálló épületét. A csehek páncélos harcokosíkaik támadtak. Volosin kárpátaljai miniszterelnök az események miatt tiltakozó jegyzéket küldött Prágába és követelte, hogy hívják vissza Prhala tábornokot. A jegyzékre nem jött válasz. A kárpátaljai kormány erre Svatek tábornokot megkérte, hogy vegye át a kárpátaljai hadsereg vezetését. Svatek tábornok elfogadta a megbízást és a Szics-gárdákat fölfegyverezte és megkezdte a gárda sorkatonasággá való szervezését. Egyébként újabb híradás szerint a Korona-szálloda előtti csatározásoknak 40 halottja és sok súlyos sebesültje van.

Durcsánszky szlovák külügyminiszter az összes államokkal közölte Szlovákia államalakulását

Pozsonyból jelentik: Durcsánszky az önálló Szlovákia első kormányának külügyminisztere jegyzéket intézett valamennyi kormányhoz, amelyben bejelenti az önálló szlovák állam és kormány megalakulását. Tiso miniszterelnök vezetése alatt. A jegyzék kéri a kormányokat, hogy ismerjék el az önálló Szlovákiát és közöljék az elismerést a szlovák kormánnyal.

Márton Áron Erdély főpásztorának első hivatalos béрмаútja Gyergyóban kezdődik

Csikszterda. Saját tud. Márton Áron erdélyi felszentelt püspök tavasszal megkezdte hivatalos bérmakörútját. Közlebbi szülőföldjét tünteti ki szeretetével és ragaszkodásával, amikor első körútját Gyergyóban kezdi meg, ahol annakidején, mint segédlelkész működött: Gyergyószentmiklóson, ahová május hó 6-án érkezik, hivatalosan fogadják, mint a vérükből származó főpásztort az egyháztanács tagjai, a hívek és a hatóságok fejei. Gyergyószentmiklóson Márton Áron püspök két napot tölt, május 7-én és 8-án osztja ki a bérmálás szentségét, melyre az előkészítő lelki munkák a hívek körében már most megkezdődtek. A főpásztor bérmakörútját időközben megszakítja, hogy résztvehessen a csiksomlyói pünkösdi búcsún. Bizonyára hálát mond a Gondviselésnek magas kitüntetéséért és erőt merít a székelyek hagyományos Mária-tiszteletének kiapadhatatlan forrásából nehéz és felelősségteljes munkájához.

Meghívó.

AZ ERDÉLYI BANK R. T. 1939 március 28-án, délután 6 órakor Bucureștiben, Str. G. G. Assan (ezelőtt Bursei) 2. szám alatt tartja

44. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT
ezt követően pedig

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉT,

amelyekre a t. részvényeseket meghívjuk.

A rendes közgyűlés tárgysorozata

1. Az igazgatóság jelentése az 1938 üzletéről.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. Az 1938 évi mérleg- és veszteség-nyereség-számla jóváhagyása és határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.

4. Határozat a felmentvény megadása tárgyában.

5. Igazgatósági tagok választása.

6. Felügyelőbizottsági tagok választása és tiszteletdíjának megállapítása.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozata: 1. Az alapszabályok 5. §-ának módosítása.

Figyelmeztetés: Felkérjük a t. részvényeseinket, hogy amennyiben a közgyűléseken résztvenni kívánnak, szíveskedjenek az alapszabályok rendelkezése értelmében részvényeiket legkésőbb 1939 március 23-ig a bank főpénztárainál vagy valamelyik fiókjánál átvételi elismervény ellenében letenni.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Banca Ardeleană S. A. R.

Központ: CLUJ, — Főtelep: BUCUREȘTI

Fiókok: Arad, Brașov, Oradea, Satu-Mare, Sibiu, Tg.-Mureș, Timișoara

Vagyon

Mérleg-számla 1938. december 31.-én

Teher

	Lei	Lei		Lei	Lei
Pénztár:			Részvénytőke		150,000.000.—
a) Készpénzkészlet	159,360.530.—		Tartalékalapok:		
b) Disponibilitás a B. N. R.-nál és a Postacsekpenztárnál (C. E. C.)	59,009.540.—	218,370.070.—	Rendes tartalékalap	22,000.000.—	
A vista bankári követelések:			Értécsökkenési alapok:		
a) Leiben	130,953.289.—		a) Kétes követelések tartalékalapja	318.308.—	
b) Devizában	10,038.480.—	140,991.769.—	b) Ingatlan értécsökkenési alap	3,500.000.—	3,818.308.—
Értékpapírok:			Tisztviselők nyugdíj- és segélyalapja		7,000.000.—
I. Belföldiek:			Betétek:		
a) Állami értékpapírok: 7,833.200.— n. é.	5,661.099.—		I. Belföldiek:		
b) Tőzsdén jegyzett értékpapírok: 744.000.— n. é.	1,281.839.—		a) Látra:		
c) Tőzsdén nem jegyzett értékpapírok: 155.700.— n. é.	15.915.—	6,598.913.—	Bemutatóra szóló betétkönyvvél	164,911.084.—	
II. Külföldiek:		9.—	Névre szóló betétkönyvvél	23,148.660.—	188,059.744.—
28.850.— n. é.		6,958.922.—	b) Határidőre:		
Váltótárca:			Bemutatóra szóló betétkönyvvél	400,069.043.—	
I. Belföldön fizetendők:			Névre szóló betétkönyvvél	116,293.836.—	516,362.879.—
a) Nyílt váltóhitelek	123,794.004.—		II. Külföldiek		66,045.821.—
b) Áru, értékpapír és más fedezettel	16,305.998.—	284,804.786.—	Hitelezők:		
c) Jelzálog fedezettel	144,704.784.—		Folyószámla-betétek:		
Folyószámla adósk:			I. Belföldiek:		
I. Belföldi adósk:			a) Látra	315,864.823.—	
a) Külön fedezet nélkül	194,750.787.—		b) Határidőre	139,604.694.—	455,269.517.—
b) Kereskedelmi értékfedezettel	854.295.—		II. Külföldiek:		
c) Értékpapírfedezettel	26,030.203.—		a) Látra	13,537.231.—	
d) Árufedezettel	66,612.693.—		b) Határidőre	141,879.557.—	155,416.848.—
e) Jelzálogfedezettel	173,314.272.—		Fel nem vett osztalékok		1,079.139.—
f) Más különféle fedezettel	442,193.554.—	903,755.804.—	Különbőle elszámolási számlák		266,914.724.—
II. Külföldi adósk		44,488.151.—	Átmeneti számlák		2,729.236.—
Az 1934. IV. 7-i adósságrendező törvény kedvezményeiben részesített adósk:			Folyó évi tiszta nyereség		15,653.686.—
(Csökkentett tőkeösszeg)		15,470.149.—			
Részesedések:					
Belföldön: ipari és kereskedelmi vállalatoknál		3,850.000.—			
Hosszú lejáratú kölcsönök		62.840.—			
Ingatlanok:					
a) A bank üzleti céljaira szolgáló ingatlanok	35,426.380.—				
b) Más ingatlanok	18,415.739.—	53,842.119.—			
Különbőle elszámolási számlák		170,337.475.—			
Átmeneti számlák		7,417.817.—			
		1,850,349.902.—			1,850,349.902.—
Nyilvántartási számlák:			Nyilvántartási számlák:		
Alapszabályszerű letétek		5,550.000.—	Alapszabályszerű letétek		5,550.000.—
Kezességi adósk és a bank által adott garancia levelek: Belföldön		242,645.321.—	Kezességi és a bank által adott garancia levelek hitelezői: Belföldön		242,645.321.—
Kézizálogban levő kereskedelmi értékek		291,759.947.—	Kézizálogban levő kereskedelmi értékek letétesei		291,759.947.—
Inkasszóértékek		110,021.214.—	Inkasszóértékek megbízói		110,021.214.—
Jelzálogok, engedményezések, kézizálogban levő áruk és egyéb fedezetek		991,037.636.—	Jelzálogok, cessziók, áruk és más garanciák letevői		991,037.636.—
Megőrzésre letett értékpapírok és más értékek		270,711.883.—	Megőrzésre átadott értékpapírok és más értékek letevői		270,711.883.—
Kézizálogban levő értékpapírok		33,834.050.—	Kézizálogban levő értékpapírok letevői		33,834.050.—
Óvadék értékpapírok		40,511.400.—	Különböző kikölcsonzött értékek		40,511.400.—
Meghitelezések és különfélék		60,115.364.—	Meghitelezések és különfélék		60,115.364.—
		2,046,186.815.—			2,046,186.815.—

Cluj, 1938. december 31.

AZ IGAZGATÓSÁG NEVÉBEN:

Az ellenőrzésért:

A könyvelésért:

Conrad
Mocsonyi
elnök

Ioan Petrean
ügyvezető igazgató

Szabó Márton
aligazgató, jogosított könyvelő

VIII. évf.
Nagy
AOFIZE
Magyaror
Egyes
Postatal
Kolo
Ké
A
szerint
északi
hideg
várhat
Te
időben
Temes
szőr h
nap. A
végén
horitja
H
SEN
HELI
Rendk
vényes
pénzü
tésére
tisztvi
az áll
pénzü
adóbo
ték és
ügym
amely
sé, a
és a
Szatn
széke
ségi
semm
hogy
retes
zik a
lelöss
Z
Kolo
reske
Silbe
a tö
deke
kérd
műh
ráss
nem
fenn
jelen
dik
láss
veze
meg
zolv
bán
Nag
bán
előt
tak
szor
30
igaz
tárg
ügy
igaz
lést
tak
ira
szé
16-
A
néz
zár
mu
ala
Eg
s a
há
vet
tob

HIREK

Szerkesztőség: A kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. K. y király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belkölön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 3, egy óra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénziári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Erős északnyugati, északi szél, több helyen havazás és záporosó, a hideg tovább tart. Egy-két nap mulva javulás várható.

Temesváron is havazott. Saját tud. Szokatlan időben — március közepén — havazás indult meg Temesváron. Kedden délelőtt egymásután többször havazott, délben aztán ragyogóan kisütött a nap. A krassósözvényi hegyekben már a mult hét végén voltak havazások, a hegyeket részben hó borítja.

HA A KÖZTISZTVEISELŐ LELKIISMERETESÉN ELVÉGI KÖTELESSÉGÉT, NEM TERHELI ANYAGI FELELŐSÉGÉT. Szatmár. Saját tud. Rendkívül érdekes ügyet tárgyalt a szatmári törvényszék. A pénzügyminisztérium Galin Demeter pénzügyigazgatót 895 ezer lei kártérítés megfizetésére kötelezte, mert a Galin mellé beosztott tisztviselők adóhámisítás által megkárosították az államot. Galin Demeter ugyanis a nagyváradai pénzügyigazgatóságot vezette. Több tisztviselő adóhámisítást követett el, tetteket azonban felfedezték és a bűnösök elnyerték büntetésüket. A pénzügyminisztérium annak a törvénynek az alapján, amely a csalásokért a hivatalfőnököt teszi felelősé, a pénzügyigazgatót 895 ezer leivel megterhelte és a fizetésre letiltást vezetett. A pénzügyigazgató Szatmáron a miniszteri határozat ellen a törvényszéken jogorvoslattal élt. A bíróság elvi jelentőségű ítéletben a minisztérium határozatát megsemmisítette, mivel Galin Demeter bebizonyította, hogy az ellenőrzést minden alkalommal lelkiismeretesen végezhajtotta. Ebben az esetben — hangzik az ítélet — a pénzügyigazgatót nem lehet felelőségre vonni alantaisi cselekedeteiért.

Zárórákhágásért: az üzteltulajdonos felelős. Kolozsvárról jelentik: Silberger Ernő helybeli kereskedő zárórákhágás miatt megbírságotlák. Silberger a jegyzőkönyv ellen fellebbezést adott be a törvényszékhez és a tárgyalás során azzal védekezett, hogy üzlete távol van műhelyétől. A kérdése időpontban ő a üzletben tartózkodott és műhelybeli alkalmazottját bízta meg a pontos zárással, amit tanuval is igazolni tud. A bíróság nem adott helyet Silberger védekezésének és fenntartotta a bíróság kirovását.

SAZÁEVES URVEZETÓNÓ. Londonból jelentik: Hames Julia bournemouthi nő századik születésnapját hosszabb gépkocsi-kirándulással ünnepelte, amelyen szokás szerint maga vezette kocsiját. Kilencvenéves korában tanulta meg a gépkocsivezetést és kapott vezetői igazolványt.

A Semmitözék csütörtökön tárgyalja a Nagy-bánya vidéki munkásság béremelési kérelmét. Nagybánya. Saját tud. Ismeretes, hogy a Nagy-bánya környéki állami bányaalkalmazottak, mielőtt új kollektív szerződés megkötéséről tárgyaltak volna, bejelentették, hogy a megélhetési viszonyok rosszabbra fordulása következtében 25—30 százalékos béremelésre tartanak igényt. Az igazgatóság és a munkásság képviselői között a tárgyalások nem vezettek eredményre, mire az ügy a kolozsvári munkafelügyelőséghez került. Az igazgatóság képviselője itt öt százalékos béremelést ajánlott, amit a munkások kevésnek tartottak. A tárgyalásokat fel kellett függeszteni és az iratokat a munkatörvény értelmében a Semmitözékhez tették át. A legfelső bíróság március hó 16-án, csütörtökön délelőtt tárgyalja le az ügyet. A Semmitözék döntése elé nagy érdeklődéssel néz a bánya vidéki munkásság.

Halálraégetett egy szerelőmunkást a rövid-zárlat lángja. Bucuresti. Saját tud. Kedden négy munkás dolgozott a Nemzeti Színház előtti földalatti magafeszültégű transzformátor-fülkében. Egyikük, Popescu Gh. Luciu rövidzárlatot okozott s az előcsapott lángok halálra égették. A többi három munkás megmenekült. Az áramzavar következtében a város egy részében hosszú ideig több üzem szünetelni volt kénytelen.

Jegyüzérkedésért háromhónapi fogházra ítélték egy szállodatulajdonost. Szatmár. Saját tud. A szatmári törvényszék büntető tanácsa háromhónapi fogházra ítélt Fogel Jenő nagybányai szállodatulajdonost, aki vasuti jegyekkel üzérkedett. Fogel ugyanis a nyári vasuti kedvezményes jegyeket az utasoktól Nagybanán megvette és haszonnal vendégeinek eladta. A rendőség egy házkutatás során a Fogel lakásában tizenegy darab jegyet talált elrejtve, amelyet elkoboztak és megindították ellene az eljárást. A törvényszék engedély nélküli vasuti jegy árusítása címén róta ki szigorú büntetését. Fogel a táblához fel-lebbezett.

HUSZONHÉL VASKORSZAKBELI SIRTARTAK FEL HALLSTADTBAN. Bécsből jelentik: A salzkammerguti Hallstadtban, ahol 1846 évében nagy őskori temetőt tártak fel, most újabb sírokra bukkantak. A 27 újonnan feltárt sír közül, amelyek mind a vaskorszak ügynevezett La-Terte-periódusból származnak, három fejedelmi sír is akad. Ezekben fegyvereket, bronzkőszötyűket, karpereceket, fűgöket, sőt két aranygyűrűt is találtak. A halottak fejalkatából és a sírokban talált borostyánkőékszerekből arra következtetnek, hogy Hallstadt egykori lakói az északi vagy balti fajhoz tartoztak. Az új leletek hatalmas lépést jelentenek a germánok kereszténység előtti korszakának kutatása terén.

Egészségügyi felügyelőnek adta ki magát — hét hónapot kapott. Temesvár. Saját tud. Csak a napokban jelentették, hogy egy Stoica Panait nevű állástalan magántisztviselő, volt brassói lakos több vendéglői üzembn egészségügyi felügyelőnek adta ki magát, ellenőrzést végzett, sőt a helyiségben levő vendégeket is igazoltatni kezdte. Egy rendőr, aki felszólítására egyideig kalauzolta, a vendégek szemeláltára tartóztatta le az állfelügyelőt, amint az a vendéglőstől háromszáz lelt kért. Miután tettenérés eesetéről volt szó, Stoicát gyorsított eljárás alapján állították bíróság elé, amely megsebesült. Hét hónapot kapott.

Meghalt az édesanyja sírja mellett egy fiatal leány. Mármarosziget. Saját tud. Megható tragédia történt Mármaroszigeten, amikor Bordea Joanna özvegyasszonyt temették. A temetési szertartás befejeztével az özvegyasszony leánya, a sír mellett összeesett és meghalt. A fiatal leányt szívese-hűdés ölte meg.

Az országuton szaladó nyulat üldözöbe vette az autóbussz sofőrje és árokba fordította utasait. Kolozsvár. Saját tud. Könnyen sulyos kimenetelűvé válható szerencsétlenség történt a Kolozsvár—Borsa között elhuzódó országúton. Egy társasgépkocsi, amelyet Gheorghe Josan sofőr vezetett, Kajántó község közelében az árokba fordult és tíz utasa megsebesült. A szerencsétlenül járt társasgépkocsi utasait az arra haladó járművek vezetői részeseítették első segélyben és értesítették az esetről a közeli csendőrséget. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a gépkocsivezető az uton megpillantott egy nyulat, amely nem tudott kiugrani a gép lámpájának fényköréből és üldözni kezdte a nyulat. Az országút kanyarjánál a nyul kiugrott az országútból, ezt azonban a gépkocsivezető nem vette észre s az árkon keresztül is üldözni akarta a nyulat. Gépe az árokba fordult és Josan most a rendőség cellájában elmélkedhet a nyulvadászat következményeinek esélyeiről.

A nyakam merev a fájdalomtól

— Mit csináltál, hogy nyakfájásom ily hamar elmúlt?

— Az egyetlen hatásos szert használtam: bedörzsöltelek **CARMOL** *)-al.

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer meg-hülés, gripa, reumatikus fájdalmak és táz ellen

KATOLIKUS LÁNYOK! Március 23, 29, 30, 31-én és április 1-én este fél 8 órai kezdettel a nagyvárad-olaszi-i (Barátok) plébániatemplonban dr Scheffler János teológiai tanár nagyböjti szentbeszédet tart számunkra. Jöjjetek el mindannyian! Hívjátok leányrokonaitokat, barátaitéket, hozzátok el háztartási leányalkalmazottaitokat, minden leányismerősötöket. Apostolkodjatok a célért szívvel-lelékel, hogy a húsvéti szentáldozás lélekmegejülésében mentől többen részesüljünk! A szebb, a lelkibb jövőt építjük ezzel, a Krisztus békéjét, Krisztus országában!

Zürichi nyitás. Párizs 11.66, London 20.61 fél, Newyork 439.75, Brüsszel 73.27, Milánó 23.14, Amsterdam 234.40, Berlin 176.45, Szófia 540, Prága 15.20, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 337.

Elütötte az autótaxi a futballozó diákok. Temesvár. Saját tud. Stanciu Cornel, a kereskedelmi iskola első osztályának tanulója a pályaudvar közelében lévő forgalmas Duca-utcán futballt játszott, miközben váratlanul elkapta egy autótaxi s a kövezetre vetette. Kosztin Milos, a gépkocsi sofőrje a diákok a kórházba szállította. Ott megállapították, hogy agyalapi törést szenvedett. Ez-méletlen állapotban fekszik a kórházban. Nem ártana, ha a hatóságok szigorúan megtiltanák, hogy nyílt utcán gyerekek futballt játszanak. Nemcsak saját testi épségüket veszélyeztetik ezzel, hanem erkölcsileg is káros hatással van az utcai játék.

A HAGIA SOPHIA MOZAIKJAI. Keleti híradások szerint már nincs messze az idő, amikor a múzeummm nyilvánított konstantinápolyi Hagia Sopiában az évszázadokon keresztül be-kent és eltüntetett mozaikok teljes fényükben, vallási és művészi szépségükben ragyogni fog-nak. A helyreállítási munkálatokat, mint ismeretes, Thomas Whittemore, az amerikai bizánci intézet igazgatója vezette olyan körültekintéssel és óvatossággal, ami a maga nemében máris páratlan. Minden mozaikot először lefényképez-nek, átvizsgálják alapanyagát és összetételét, aztán minden folyadék kizárásával, kalapáccsal és vésővel szedik le a rüillepedett apró mészsze-mecskéket vagy köveket. Az eddig szabadabb lett mozaikok a hatodik századból valók és csak ki-sebb részükben tartoznak a 9. és 10 századhoz. Whittemore felfogása szerint, ha az ember ezeket a mozaikokat Európa és Ázsia más ha-sonló műveivel hasonlítja össze, föltétlenül arra a meggyőződésre jut, hogy az egész mozaikmű-vészet Konstantinápolyból indult ki.

UJ TELEFON-TALÁLMÁNY. Rómából jelentik: Egy Marcello Creti nevű fiatal tech-nikus olyan telefonkészüléket talált fel, amelyen egyszerre többen több másik számmal beszélhetnek.

Mozi az orvosi rendelőben. Bostonból jelentik: Egy bostoni fogorvos gyermekpáciensei kedvé-ért érdekes újítást talált ki rendelője berende-zésénél. A rendelő mennyezetén fehér vásznat feszített ki és azon kisebb filmeket vetített, hogy gyermekbetegei figyelmét ilyen módon te-relje el a fogkezelés kellemetlenségeitől. Ere-detileg négyéves kis fia kedvéért találta ki az ötletet. A kis Jimmyvel lehetetlen volt boldogulni, de a mennyezetre vetített film egy-szerre csodát művelt: a fejét mereven fölfelé tartotta és a kezelést nagyserűen tűrte. Az öt-let megtetszett a felnőtteknek is. A fogorvos jó erőse veitőgépet szereltetett fel, hogy a képeket nappal is látni lehessen és naponia változatos műsorral kedveskedik a fogorvosi székben ülő pácienseknek. A befektetés megérte a költsé-get, mert a fogorvos rendelőjének forgalma pár hónap alatt többszöröseére emelkedett.

Rövid mármaroszigeti hírek. Saját tud. A mármaroszigeti állomáson Bubuc Joan ruszko-vai legény leugrott a robogó vonatról; de olyan szerencsétlenül, hogy a vonat kerekéi alá esett. A szerencsétlen fiatalember lábfejét levágták a vo-nat kerekéi. — Visóvolgyón az állami elemi isko-lakban tűz ütött ki. A kár hozzávetőlegesen 100 ezer lei. — Káhan Tóbi mármaroszigeti zsidó asszonyt a sziget—bucuresti vonaton a vámköze-gek vizsgálat alá vették és ruhája alatt 96 pár csempészett eelyemharsnyát találtak.

Temetések. Fodor Gligor 78 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése csütörtökön dél-után 3 órakor lesz a Brancovici-utca 4. sz. háztól. — Vad Lajos nyug. villamos kalauz 43 éves ko-rában Nagyváradon meghalt. Temetése csütörtökön délután 5 órakor lesz Independente-utca 28. számtól. (Erdélyi „Concordia”.)

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: DALOL A TAVASZ.

CORSÓ: OLIMPIÁSZ.

Névtelen feljelentésben azzal vádolták meg, hogy megölte az édesapját

A megejtett exhumálás utáni orvosi vizsgálat meglepő adatai

Déva. Saját tud. A napokban névtelen feljelentés érkezett a dévai csendőrszárnyparancsnoksághoz. Ebben az ismeretlen azt állította, hogy Voina Adolfi nándorvályai gazdálkodó két évvel ezelőtt megölte az édesapját s ezért a rettenetes bűnéért még mai napig sem vette el méltó büntetését.

A szárnyparancsnokság azonnal kiadta nyomasztó véget a feljelentést az alpestesi csendőrségnek, amely kivizsgálta az öreg Voina halálának körülményeit. Sok gyanusát nem találtak, a kihallgatások nem bizonyították, megállapították, hogy Petreu Leontin Nándorvályai község primárja azt írta be a halotti anyakönyvbe, hogy az öreg Voina természetes halállal halt meg, emiatt úgy a gyanúsított Voina Adolfit, mint Petreu primárt letartóztatták s bekísérték a dévai ügyészség fogházába.

Az ügyészség a kihallgatások után azonnal elrendelte az öreg Voina exhumálását. Az exhumálás a falusiak nagy meglepetése közben történt meg Nándorvályai községben. Az ügyészség részé-

ről megjelent azon Perieteanu dévai főügyész, Barbieru ügyészségi titkár, továbbá a vádlott ügyvédjének képviselőjében Ardelean ügyvédjelölt s dr Plosca, a község járási orvosa.

Dr Plosca a halott kiásása után azonnal hozzáfogott a vizsgálathoz s megállapította, hogy

a halál beállta előtről a test mell- és hátrészein súlyos ütések nyomai fedezhetők fel.

Megállapítása azonban nem terjedt ki arra, hogy ezek az ütések halálát okozhatták-e, vagy nem az elhunytak? A főütemet az ütések azonban szétzúzták.

Érdekes, hogy a névtelen feljelentés arról beszélt, hogy Voina Adolfi apját túlyos tárggyal főbeütötte volna, amit azonban az exhumálás egyáltalán nem valószínűsít.

Az exhumálás után a bírót azonnal szabadlábra helyezték, Voina Adolfit azonban továbbra is letartóztatásban hagyták a sok meglepetést ígérkező főtárgyalásig.

A nagyváradi Katolikus Legényegylet negyvenéves jubileuma

Nagyvárad. Saját tud. Már csak néhány nap választ el bennünket a nagyváradi Központi Katolikus Legényegylet alapításának 40 éves fordulójára bensőséges ünnepségeitől, amelyek, mint már megírtuk, vasárnap, március 19-én, az egyesület védőszentjének napján, Szent József napkor folynak le. Az évfordulóra való lelki előkészület már megkezdődött és P. Hajdu Béla szentferencendi atya minden esti szentbeszédeit a férfiak és az ifjak százai hallgatják mély áhitattal. A Szent László-templomtól minden este zsfolátság megtöltik a legényegylet jelenlegi, valamint a régi tagjai, pártolói — és a többi férfiak. A katolikus ifjuságnak és a katolikus férfiaknak ez a Krisztus mellett tüntető tömeges megmozdulása — nagyon sok másvallású férfit is odavonzott a missziós szentbeszédekre.

Hivatalosan ezredék reggel kezdődött meg a gyóntatás a Szent László-templomban. Értesülésünk szerint szombaton 12 lelkiatya fogja kiszolgáltatni a templomban a bűnbánat szentségét.

Dr Tempfli István, a Központi Katolikus Legényegylet igazgatója közölte a vasárnapi ünnepség részletes sorrendjét:

Vasárnap reggel 9 órakor Fiedler István nagyváradi-szabványi megyéspüspök ünnepi főpásztori szentmisét celebrál teljes papi segédlettel.

Szentmise alatt az egyet Liszt Ferenc énekkara a Missa de Angelis gregorian betéteit adja elő.

A szentmise után a Katolikus Legényegylet jelenlegi és régi tagjai, pártolói, valamint a misszió résztvevő katolikus férfiak közös szentáldozáshoz járulnak. A legényegyleti ifjak egyesületi zászlójuk alatt zárt rendben vonulnak a szentáldozáshoz.

Szentmise után a legényegylet Alexandriai-utcai székházában közös reggeli lesz a tagok számára, majd a díszteremben megkezdődik a dísz-ünnepély, amelynek műsora a következő: 1. Legényegyleti induló. 2. Megnyitó beszéd. Tartja Mellau István egyházi elnök. 3. Ünnepi beszédet mond: dr Lestyán Endre prelátnok-kanonok. 4. „Az ifjuság elhelyezkedési problémája” címen tart előadást Pintér István egyházmegyei főmérnök. 5. Záróbeszéd. Elmondja Jellinek Géza világi elnök. 6. Pápai himnusz. 7. Királyhimnusz.

Délutáni műsor a Katolikus Körben.

Délután 5 órakor a Katolikus Kör nagytermében ünnepi előadás lesz. Színrekerül az egyesület jónévi műkedvelőinek közreműködésével Luis Napoleon Parcair „A bíboros” című négyfelvonásos színmű. Az előadás előtt Zitzmann Ferenc püspöki irodaigazgató ünnepi megnyitót mond. A felvonások között az egyesület kebelébe működő Liszt Ferenc ének- és zenekara művészi zenehallgatást ad elő.

Nagyvárad társadalmi vallási és foglalkozási különbség nélkül ott lesz az ünnepségeken, hiszen a legényegylet négy évtizedes működésével megszerezte, megkedvelte magát mindenkiel.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— Ma csütörtökön délután fél 5 órakor a Szomjas krokodil — olcsó helyárral. Ma, csütörtökön csak délután tart előadást a Thalia együttese, amikor is fél 5 órai kezdettel a szezon legnagyobb sikerű operettje a Szomjas krokodil van műsoron, olcsó helyárral.

— Örökké?... Bemutató előadás pénteken este. Pénteken este mutatja be a színház operett együttese Eri Halász Imre, Szécsény Mihály és Carlo de Fries világsikerű énekes vigjátékát, amelyet a külföldi nagy színházak sorozatos előadásokban hoztak színre. Nálunk itt Nagyváradon lesz a darab erdélyi bemutatója és a kiváló rendezés, rá-

Elénk vérkeringés felüdití a szervezeted. A Diana sóborszesz bedörzsölés élénkíti a vérkeringést, felüdití a tested.

gyogó szerepeztas, valamint a szellemes szöveg és fülbemészó modern zene, arra engednek következtetni, hogy a siker itt sem fog elmaradni. Az Örökké?... bemutatójára már eddig óriási érdeklődés nyilvánult meg, tömeges jegyelvétel után ítélve, a péntek esti, valamint a szombat és vasárnap esti előadások, zsfolt nézőtér előtt lesz megtartva és aki ezt a rendkívül nagy sikerű ujdonságot megnézi, annak egy hosszantartó élmény marad ez a nem mindennapi zenés színpadi mű. Az Örökké?... Gróf László rendezésében, Stephanidesz József dirigálásával az operett együttes legkiválóbbjaival kerül színre pénteken, szombaton és vasárnap este.

— Vasárnapi előadások. Vasárnap három előadást tart a színház, délután 3 órakor olcsó helyárral a Szomjas krokodilnak lesz a ciklusban utolsó előadása, míg délután 6 órakor a nagyszerű Bubus rendezésével kerül színre és este 9 órakor az Örökké?... van műsoron.

— Az óriási érdeklődésre való tekintettel ajánlatos lesz mindenkinek jegyeikről elővételeiben gondoskodni.

MŰSOR:

Szerda délután fél 5 órakor: **A szomjas krokodil.** Olcsó helyárral.

Szerda este román előadás.

Csütörtök délután fél 5 órakor: **A szomjas krokodil.** Olcsó helyárral.

Csütörtök este román előadás.

Péntek este 9 órakor premier: **Örökké.** Eri Halász Imre, Szécsény Mihály és Carlo de Fries énekes, zenés, világsikerű vigjátéka. Rendező: Gróf László. Vezényel: Schreiber Alajos.

Szombat este 9 órakor: **Örökké.**

Vasárnap délután 3 órakor: **A szomjas krokodil.** Olcsó helyárral.

Vasárnap délután 6 órakor: **Bubus.**

Vasárnap este 9 órakor: **Örökké.**

Hétfőn délután 5 órakor: **Nem leszek hálátlan.** Olcsó helyárral.

Hétfőn este 9 órakor bucsuelőadás: **Bubus.**

Beküldött hírek

Az „Alcsik-Kászoni Római Katolikus Tanítóegyesület” tavaszi közgyűlése

Csikszereda. Saját tud. Az Alcsik-Kászoni Római Katolikus Tanítóegyesület tavaszi rendes közgyűlést március 30-án, csütörtökön tartja meg Csikszentimre községben, az esperes-tanfelügyelői székhelyen, a következő tárgysorozattal: 8 órai szentmise után, ezután először a jelenlévő tagok között sorshuzás utján, szak- és mintatanítók lesznek a szaktanból és román nyelvből. Utána ünnepélyes gyűlés az iskola székházában, melyet a himnusz elhangzása után B e c z e Elek világi elnök megnyitja követ.

Ezután szórakoztató számok következnek: énekel az iskolai énekkar, ezaval egy székely tanuló. Prohászka Gyula csikszentgyörgyi segédlelkész előadást tart „Valláserkölcsei és állampolgári nevelés a hittanítás keretében” címmel. Enekkari szereplés után ismét szavaltat következnek, majd K o s z e g h y Domokos csikszentléleki igazgatótanító tart előadást „Valláserkölcsei és állampolgári nevelés a hittanon kívüli más tantárgyak keretében” címmel. A legújabb kor irodalmáról tart előadást dr Csipak Lajos kanonok, főgimn. tanár, szeminaryumi igazgató, melyet György Mária csikszentmártoni tanítónő szavaltata követ. Ezzel a közgyűlés ünnepi része befejeződik és adminisztratív kérdések tárgyalása következik. A közgyűlést közös ebéd követi.

Véget ért Mármaroszigeten a misszió. Saját tud. Mármaroszigeten P. Réthy Apollinár ferencendi missziós atya kedden délután kezdte meg az ötnapos missziót. A magasszárnyalású beszédek alkalmával a hatalmas templomot zsfolátság megtöltötte a lelki felüdülést kereső hívek nagy tömege. A misszió vasárnap délben zárult. P. Réthy Apollinár még a délután folyamán Hoeszszumezre utazott, ahol vasárnap este kezdte meg a 7 napos missziót.

Magyar nyelvű lelkigyakorlatok. Temesvár. Saját tud. Március 20-án magyar nyelvű lelkigyakorlatok veszik kezdetüket Temesváron. A lelkigyakorlatokat P. Szabó Dömjén szentferencendi szerzetes, dévai házfőnök tartja. Nők számára a Misszonyunkról nevezett iskolánővérek zárdájában lesznek a lelkigyakorlatok március 20-ától 23-áig. Március 24-én délelőtt 8 órakor szentmise közös szentáldozással és pápai áldással. A férfiak számára való lelkigyakorlatokat a helybeli zsfelvárosi plébániatemplomban rendezik meg. Március 20-án este 8 órakor bevezető, majd 21-től 24-éig este 8 órakor konferenciabeszédek. Március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén reggel 8 órakor szentmise közös szentáldozással.

Konferenciabeszédek a magyar ifjuságnak. Temesvár. Saját tud. Mint az elmúlt esztendőben, ezidén is tartanak a székesegyházban értékes konferenciabeszédeket a katolikus magyar ifjuságnak. Az ezidei szentbeszédeket Csipak Lajos dr csikszeredai kanonok tartja, még pedig március 22-étől 25-éig. Leányoknak ezeken a napokban a székesegyházban este fél 8 órakor, ifjaknak ugyancsak a székesegyházban naponta este 9 órakor. A magyar ifjusági konferenciabeszédek mindenkor eseményt és impozáns felvonulást jelentettek Temesváron. A most kibocsátott felhívás kevés szóval, de megragadó erővel szól: „Katolikus magyar ifjuság! Krisztus hív! Jertek a konferenciabeszédekre, legyetek ott mindannyian, álljatok sorainkba!”

Két új Kulturház épül. Torda. Saját tud. Torda kulturéletének új othona épül közelebről. Az újtor dai városrészt magyarsága szép egyetértő áldozatkészséggel modern Kulturházat épít s azt még az idei őszig tető alá hozza. — Torockó község derek magyar lakossága is hasonló nemesebb munkában fáradozik. Közadakozásból összegyűlt jelentékeny anyagi erővel s természetbeni munka-vállalással nagyarányú modern közmvéltődségi házat épít Torockó is még ebben az évben.

A Római Katolikus Népszövetség brassói tagozata március 26-án este fél kilenc órai kezdettel kultureszt rendez a Vigadó (Redoute) nagytermében. Az estély műsora a következő: 1. A P. Jánoassy Ferenc vezetésével működő zenekar klasszikus szerzeményeket ad elő. 2. Venczel József előadása. 3. A Brassói Magyar Dalárda énekszám. 4. Szalay Mátyas verseiből ad elő. 5. Dániel Antal előadása. 6. A magyar-kvartet zeneszám. 7. Kiss Jenő verseiből ad elő. 8. Székely néptánc. Jegyek előre válthatók a Népszövetség pénztárosánál: Kurta Lajos, Lensor 21. szám (Schütz-cég), telefon 11°

KÖZGAZDASÁG

A Banca Ardeleana 1939 március 28-án tartja negyvennegyedik közgyűlését

A bank betétállománya az elmúlt évben 136 millió lejjel 1.381 millió leire szaporodott. — Az osztalék változatlanul öt százalék

A Banca Ardeleana igazgatóságának ma közlést meghívója szerint az intézet 44-ik évi rendes közgyűlését folyó évi március hó 28-án fogja Bucurestiben megtartani.

Az intézet mérleg-számlája — amelyet lapunk más helyén közlünk, — a bank további fejlődéséről és mobilitásáról tesz bizonyosságot.

A készpénzkészletek és a bármikor igénybevehető bankári követelések összege 359 millió lejt tesz ki.

Annak dacára, hogy külpolitikai események több ízben idéztek elő országunkban átmeneti gazdasági depressziókat, a bank betétállománya az elmúlt évben 136 millióval 1.381 millió leire emelkedett, élénk tanubizonyosságaképpen annak, hogy a betétes közönség változatlan bizalommal van az intézet óvatos és céltudatos vezetésé iránt. A vezetés Hargitay Bertalan vezérigazgató — administrateur-délégué — kezében nyugszik, aki az igazi bankvezér biztos érzékével és kitűnő előrelátással mindig megtalálja a módot az intézet ügykörének kibővítésére és a további fejlődés biztosítására.

A kihelyezési állomány az előző évi 1.204 millióról 1.248 millió leire emelkedett. Az Erdélyi Bank tehát nemcsak hogy betéteseinek az említett külpolitikai események következtében támasztott fokozottabb igényléseit tudta maradéktalanul kielégíteni, hanem még kihelyezési állományát is növelni tudta rövid lejáratú, jól fedezett, ipari és kereskedelmi célokat szolgáló hitelek nyújtásával. Ezt az évközben is állandóan magas diszponibilitás tett lehetővé, amelyre támaszkodva az intézet adós ügyfelei hitelkereteit még átmenetileg sem csökkentette.

Az intézet múlt évi betétforgalma 12 milliárd 98 millió lejt volt, a hitelfolyósítások forgalma 7 milliárd 224 millió lejt volt, összességük pedig meghaladta a 45 milliárd lejt összegét.

A bank elveinek megfelelően hiteleket sem a belföldön, sem a külföldön nem vett igénybe.

Az intézet közgyűlése által korábban elhatározott tőkeemelésből kifolyólag még hátralévő 50 millió lejt névértékű részvény kibocsátása folyamatban van. Ennek befejezése után az intézet részvénytőkéje 200 millió leire fog emelkedni.

A bank múlt évi bruttó nyeresége az előző évi 97 1/2 millió lejjel szemben 101,6 millió leire emelkedett, amelyből levonva a terheket, a mutatózó 15,6 millió lejt tiszta nyereségből 500 lejt névértékű részvényenként 5%, 25 lejt osztalék fizetését fogja az igazgatóság a köz-

gyűlésnek javasolni. A nyereség többi részét az igazgatóság és a tisztviselők jutalékának levonása után tartalékolásra fordítja.

A Banca Ardeleana általános fejlődésében jelentős szerepe van az intézet oradeai fiókjának, amelynek vezetője Bernáth Béla higgadt-ságával és komoly felkészültségével biztosította az oradeai fiók részére a helyi piacon vezetelpénztételek között az öt megillető helyet.

Ismét fellepett a lépfene Gyergyóbékás községben

Zárlat alá vették a községet

Csikszereda. Saját tud. Múlt év nyarán jelentettük, hogy a gyergyói járáshoz tartozó Gyergyóbékás községben lépfene állatmegbetegedéseket észleltek, melyek több község marhaállományában óriási károkat okoztak, sőt egyik felsőközségben lépfene fertőzés következtében egy ember is életét veszítette. Természetesen az állatorvosi hatóságok nyomban megtették a szükséges intézkedéseket a veszedelmes állatbetegség elfojtására és megelőzésére. Vogel Jakab megyei, Fülöp József gyergyói, Baka János csikszentmártoni és Weinhold Gusztáv csikszeredai állatorvosok nagy fáradtsággal és ügybuzgalommal járták az erdős legelőterületeket és beoltották mindazon községek állatállományát, melyekről feltételezhető volt a fertőzés veszélye. Ennek lehet köszönni, hogy Gyergyóbékás községben, ahol a vész kiütött, 14, Bicz Ardeleanban 3 és Domoc szomszédos községben 9 állatkár történt, ezzel szemben mintegy hétezer állat védve maradt.

A napokban a gyergyóbékási eljárás állapotát jelentett Fülöp József gyergyói főállatorvosnak, aki haladéktalanul a helyszínére sietett. Özv. Popsán Józsefnél egy 3 és fél éves tinón megdöbbenéssel fedezte fel ismételt lépfenét. Ez a gazdasági udvar volt a múlt évben is, ahol az első megbetegedéseket észlelték. Akkor négy állata pusztult el a szegény özvegyasszonyok. Fülöp főállatorvos természetesen azonnal intézkedett az elpusztult állat elföldeléséről és a legszigorúbb fertőtlenítési eljárás megtételéről. Személyesen őrizte ellen az elrendelt óvintézkedések végrehajtását és egyben beoltott egy hasonlókorú másik állatot.

Jellemző a falusi nemtörődőségre és hanyag felületességre, hogy Fülöp állatorvosnak a gazdasági épület más helyén elzárt két szarvasmarháját nem hozta elő a többhez leles kért szennvedett özeveg és férfirokonsága oltásra, azt, bár az oltás és oltóanyag ingyenes, az állatorvosnak magának kellett hivatalos ellenőrzéssel végeznie.

Gyergyószentmiklóson megnyílt a kilencedik csikmegyei gazdasági tanfolyam

Gyergyószentmiklós. Saját tud. Csikszentmiklóson ünnepélyes keretek között befejezték a kéthetes gazdasági továbbképzőtanfolyamot, mely után az E. G. E. keretében Gyergyószentmiklóson nyílt meg hasonló tanfolyam mintegy hatvan székely gazdahallgató részvételével. A tanfolyam megnyitása előtt László Ignác főesperes-lebános szentmisét mondott, melyen résztvettek az összes előadók és hallgatók. Utána a székely gazdák fegyelmeztetett elvonultak a volt Ipartestület helyiségébe, ahol László Ignác főesperes üdvözölte az előadókat és hallgatókat, rámutatva a gazdasági továbbnevelés fontosságára. Majd Fodor Pál mérnök, az E. G. E. csiki megbízottja mutatta be az előadókat: Anghy Balázs, Péter József, dr. Részegh Tamás és Szőke Mihály személyében, akik mind országosan ismert nevek a gazdasági

ügyek terén. Rámutatott Fodor Pál mérnök, birtokos arra, hogy ez a kilencedik csikmegyei tanfolyam és az ezzel szemben mutatott érdeklődés bizonyítja, hogy a székely gazda akar tanulni a mezőgazdasági több- és jobbttermelés tekintetében.

Fodor Pál mérnök beszéde után Balázs Sándor, a Gyergyói Gazdasági Egyesület elnöke köszöntötte az előadókat és hallgatókat, mely után már kezdetét is vette a tanfolyam, Szőke Mihály ny. földmivesszkolai igazgató takarmánytani előadásával. A tanfolyam összehozása érdekében Balázs Sándor igazgatótanító és Oláh Béla tanítón kívül Fodor Pál mérnök buzgólkodott. A tanfolyam egyébként március 25-én „Gazdanap” keretében zárul, melyen résztvesznek az E. G. E. központi vezetői is.

A törvényeket az ország összes polgárai kell ismerjék...

Így írják elő a jogszabályok. És teljes joggal, mert ismerve azokat, tudjuk, hogy mely esetben követünk el törvényellenességeket és hogy a büntetéseket elkerüljük, óvatosak leszünk. Hasonlóképpen kellene az embernek az előzetesre vonatkozó szabályokat is figyelembe vennie, mert ha nincs ezekre tekintettel, akkor könnyen megbetegszik, ez tehát a büntetés.

Azokban hogy megrövidítsük ezen büntetés időtartamát, használjuk az orvostudományban kiválóan elismert GASTRO-D. gyógyszert, mely egy Amerikában felfedezett gyógynövény kivonatából készül. A Gastro-D. hatása gyomor-, bél-, epe-, vese- és máj-betegségeknél, valamint gyomoridegességéknél egyenesen meglepő. Orvosok ajánlják.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lejt utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Fülöp főállatorvos természetesen azonnal községi zárlatot rendelt el és egyben intézkedett, hogy a védőoltások mielőbb megkezdődjenek.

Gárbulej Grigore állami iskolai igazgatótanító az iskolás gyermekeket is elhozta a helyszínére és Fülöp állatorvos útnán kapott felvilágosításokkal magyarázta el a gyermekeknek a betegség tüneteit, ellene való védekezést és fertőtlenítést.

A múlt évben a megye közös legelőjű területén lévő állatsordákban történt állatkárokat meghaladták a félélmillió lejt.

Ezek az esetek azonban csak azok, melyeket hatóságoknak bejelentettek, ezzel szemben igen sok megbetegedés történt, mely a rövidlátó pásztorok gondatlansága és hanyagsága miatt nem került a hatóság tudomására. A Mezőgazdasági Kamara igyekszik bizonyos segélyekben részesíteni a károsult gazdákat, azonban ez csak a minimális méretekre szorítkozhatik kellő alap hiányában. Mintegy 30 százalékát téríti meg a felbecsült kárnak. A megyei állatorvosi hivatal intézkedésére a legerélyesebb küzdelem indult meg a már most kora tavaszon megindult veszedelmes járványos állatbetegség terjedésének megakadályozására.

Tenyészapaállat kiállításai kapcsolatosan rendezik meg a gyergyószentmiklósi áprilisi állatvásárt

Saját tud. A vásárlatogató közönség tudomására adja a gyergyószentmiklósi városi tanács ezúton is, hogy az idén, miután Nagypéntek április 7-ére esik, a tavaszi állatvásár időpontjában változás állott be, mégpedig: április 4. és 5-én lesz az állatvásár és 6-án a kirakóvásár. Ezeket megelőzően a megye egész területére nagyszabású tenyészapakiállítást rendez Fülöp József főállatorvos vezetésével a megyei központi és gyergyószentmiklósi állatorvosi hivatal. Jól teszi tehát minden tenyészapaállat tartására kötelezett intézmény, ha ennek a kiállításnak erkölcsi és anyagi sikeréhez hozzájárul. Itt említjük meg, hogy más és következő években a gyergyószentmiklósi állatvásár ideje április 5. és 6., a kirakóvásár pedig április 7.

Bekapcsolják a villanyhálózatba Marmarosziget környékén fekvő falvakat. Marmarosziget. Saját tud. Dr. Tite György polgármester közbenjárására a marmaroszigeti városi villamosművek hálózatába bekapcsolják a város közelében fekvő községeket. Az újítás nagy meglepetést keltett, aminek keresztülvitele érdekében a munklatokat rövidesen meg is kezdik.

Munkabíroságot kapott Nagybánya. Saját tud. Részletesen beszámoltunk arról a mozgalomról, amelyet a bányavidék munkássága a munkabíroság felállítására érdekében indított. A munkásság emlékiratot küldött az igazságügyminiszterhez, aki azt kedvezően intézte el és elrendelte, hogy a nagybányai járásbíroság egy külön szekciót állítson fel, amely kizárólag munkaperekkel foglalkozzon. Az igazságügyminiszterium intézkedése a munkásság körében nagy megnyugvást keltett.

LEGUJABB

A német csapatok szerdán délelőtt bevonultak Prágába

A cseh fővárosba nyolcvan repülőgép szállította a megszállt katonákat

Prágából jelentik: A német csapatok szerdán délelőtt negyed 10 órakor bevonultak Prágába.

Másik prágai jelentés részletesen beszámol a német csapatok Prágába való érkezéséről. A gyalogos katonaság nyolcvan repülőgépen érkezett a város repülőtérre fölé és éjtörnyökön ereszkedett le. A repülőgépeken egy teljes zászlóalj érkezett, melynek katonái leszállásuk után katonai rendbe fejlődtek és zárt négyes sorokban bevonultak a város utcáira.

Későbbi prágai jelentés szerint a német csapatok a prágai Vérmezőn táboroztak le. Az egyik csapatot jelképesen megszállotta a Hradcsin épületét. A cseh fővárosban egyelőre helyreállt a rend, az utcákon azonban nagyon sok síró nőt lehet látni. A prágai németek nagy lelkesedéssel fogadták a német csapatokat és ablakukba horogkeresztes zászlókat tűztek ki. A prágai rádió a köztereken elhelyezett hangszórókon 5 perces időközönként nyugalomra inti a lakosságot és kéri a közönséget, ne ragadtassa el magát semmi meggondolatlan teltre, mert a cseh nép pusztá léte forog kockán. Újabb jelentés szerint a német csapatok tovább folytatják előnyomulásukat. Berlini jelentés szerint Hacha elnök felhívást bocsátott ki a cseh lakossághoz, hogy adják meg magukat a német csapatoknak és a bevonulás ellen ne fejtessenek ki ellenállást.

Tizenegy előkelő cseh utas érkezett a londoni repülőtérre.

Londonból jelentik: A Croydoni repülőtérre repülőgép érkezett 11 cseh utassal. Az utasok személyének kilétét titokban tartják. Másik londoni jelentés szerint a repülőtér személyzete nagy tiszteletadással fogadta a 11 cseh utast. Valószínűnek tartják, hogy az utasok a cseh kormány miniszterei és főtisztviselői.

A cseh minisztertanács tárgyalta a Hácha és Hitler közötti egyezményt.

Prágából jelentik: Szerdán délelőtt ülést tartott a cseh minisztertanács. Berán miniszterelnök ismertette azt az egyezményt, amelyet kedden este Hácha köztársasági elnök és Chvalikovsky külügyminiszter írtak alá Hitler kancellárral. Az egyezmény részletes tartalmát lapunk belső részében már közöltük.

Anglia és Franciaország tudomásul veszi az eseményeket.

Londonból jelentik: Az angol kormány a csehországi események megtárgyalására szerdán délelőtt minisztertanácsot tartott. Ebben a kérdésben különben mértékadó angol körök egyetlen nyilatkozatot sem adtak. Angliának és Franciaországnak az a véleménye, hogy bele kell törődni a megváltozhatatlanba és egyikük sem tehet lépést Cseh-Szlovákia érdekében.

Párizsból jelentik: A francia sajtó feszült érdeklődéssel figyeli az eseményeket, amelyek óráról-órára módosulnak. Azt írják a lapok, hogy Csehszlovákia felosztása folytán a Dunavölgyében új egyensúlyi helyzet van kialakulóban.

A sajtó különben csaknem közönytelenül ír a cseh-Szlovákia felosztásáról. Sajnálják a csehe-

ket, de Párizsban senki sem gondol arra, hogy bármilyen formában is segítséget nyújthatna Franciaország, mert erre nem kötelezi semmiféle ígéret vagy szerződés. A francia lapok közül egyetlenegy sem tiltakozik az ellen, hogy a magyar csapatok erőlesen felléptek Ruszinszkóban. Bonnet külügyminiszter állandó kapcsolatban áll a párizsi angol nagykövettel keresztül a londoni külügyi hivattal. Hasonlóképpen az angol kormány és a szovjet kormány között is állandó a kapcsolat. Franciaország különben berlini ügyvivője útján Ribbentrop német külügyminiszter-től kér felvilágosításokat Németország további terveiről. Ugy tudják, hogy hasonló lépést tesz az angol kormány is.

A lengyel kormány Kárpátalja felé megerősíti a határőrséget. A magyar, román és német követ Beck külügyminiszternél.

Varsóból jelentik: A lengyel külügyminiszter hivatalosan jelentette, hogy a lengyel kormány tekintettel az eseményekre, Kárpátalja felől megerősíti a határőrséget. A hivatalos jelentés cáfolja a Stefani-irodának azt a híradását, amely szerint a lengyel katonaság átlépte volna Lengyelország és Ruszinszkó határát. Másik varsói jelentés szerint Beck külügyminiszter előbb a varsói magyar követet és utána a román és német követet kihallgatáson fogadta. A német követ a Becknél való kihallgatása után Berlinbe utazott. Bucuresti jelentés arról számol be, hogy a bucuresti lengyel követ kihallgatáson jelent meg Gafencu román külügyminiszternél.

Hitler elutazott Berlinből.

Berlinből jelentik: Hitler kancellár szerdán reggel elhagyta német fővárost.

A magyar kormány hivatalos jelentést adott ki a kárpátaljai határ átlépéséről.

Budapestről jelentik: A magyar kormány szerdán délelőtt hivatalos jelentést adott ki. A jelentés szerint a sorozatos határsértések megtorlásaképpen a magyar csapatok három körzetben átlépték Kárpátalja határát és kedden este, valamint kedden éjszaka folytatták a határsértő csapatok üldözését. A jelentés felelősi, hogy Fancsikánál és Verbőcénél a visszavonuló ukrán terroristák erőszakoskodtak a magyar lakossággal. A magyar honvédek Nagyszőlős irányában vonulnak előre.

Munkács város katonai parancsnoksága a város lakosságának biztosítására Szovja irányában elfoglalta az útbaeső katonai szempontból fontos dombokat. Az útbaeső községek lakossága ujjongó lelkesedéssel fogadta a magyar csapatokat. Az ungvári parancsnokság is hasonló intézkedéseket tett és az ellenség üldözése közben több kilométer mélységben behatolt Kárpátalja területére.

Legújabb jelentés szerint a magyar honvédek bevonultak Nagyszőlősre. Kárpátalja többi részének lakossága a magyar csapatok közeledésének hírére fellázadt az ukrán terroristák ellen.

Budapestről jelentik: Ungvárról és Munkácsról érkező jelentés szerint arra a hírre, hogy a magyar csapatok átlépték a határt, az ukrán terroristák eszeveszett menekülésbe kezdtek. Amerre elhaladtak, rettenetes kegyetlenkedéseket követnek el. Az internáló-táborokban lévőktől félnek, hogy a terroristák felkoncolják őket.

A magyar képviselőház ülését elnapolják.

Budapestről jelentik: Kedden a késő esti órákban előbb Darányi Kálmán házelnök, majd Kánya Kálmán volt külügyminiszter tárgyalt hosszasan gróf Teleki Pál miniszterelnökkel. A magyar fővárosban olyan hírek terjedtek el, hogy

az eseményekre való tekintettel, a magyar képviselőház ülését rövid időre elnapolják.

Pozsonyból jelentik: Csatlós alezredes, szlovák hadügyminiszter rádióbeszédében elmondotta, hogy a legújabb események mélyen érintik az eddigi katonai rendszert. A katonaságnak sohasem volt szabad politizálnia és ezután sem szabad, csak védenie kell az országot és teljesíteni kell azt a parancsot, amelyet a kormánytól kap.

Csatlós hadügyminiszter egyébként elrendelte, hogy a szlovák határon, Morvaország felé nem szabad katonai szállítmányokat átengedni, sem katonaságot. Csak a cseh csendőrök mehetnek át. A cseh katonaság továbbra is szolgálatban marad, de mivel most már a szlovák kormány a föltöttes hatóságuk, tehát új hűségkötést kell tenniük.

A szlovákok elégednek a csehekkel, azonban akik közülük Szlovákiában akarnak maradni, a szlovák és cseh tárgyalások befejezése után optánsjoggal élhetnek.

Tragédia a tengeren

Megirtuk, hogy 25 kilométernyire az amerikai Newyerseytől, összeütközött két tehergőzös, egy német és egy amerikai. Az amerikai hajó nyomban eleültyedt és csaknem magával rántotta a tenger mélyébe a mentőkötelet dobó segélyhajót is, amely képiünk háttérben látható

Apróhirdetések

Allást keres

szavanként 1 lei

Keresztény

tisztviselő hosszú irodai gyakorlattal, gyors és gépiro, pénztárkezelésben jártas, román és német nyelvtudással, garanciaképes, állást keres. — Megkeresések „Preciz munkaerő” jellegére Rudolf Mosse, Nagyvárad, Bul. Regele Ferdinand 13. Telefonszám 35-93.

Lakás

szavanként 3 lei

Egy

szép új előszobás egy egy szobás udvari lakás kiadó. Ertekezni: Nepellánál, Nagyvárad, Piata Regina Maria 3.

2 szobás

komfortos lakás május 1-re kiadó. Nagyvárad, Regele Ferdinand 49, illetve Str. Parintele Danila 7. szám.

Kiadó

május elsejére kétszobás utcai lakás. Nagyvárad, Str. Take Ionescu 41. szám.

2 szobás

fürdőszobás magánház május 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Nicolae Zigre 20. és 22. szám.

Keresek

bőrbe 2 szobás kertés magánházat, nagyállomás közelében. Cim a kiadóban.

Hülönféle

szavanként 3 lei

Középiskolai

tanulónak tanítáért vállalkozó Nagyváradon végzett tanár. „Lelkiismeretes tanítás” jellegre címetek kér a kiadóba.

Cserép-

és palatető munkálatokat jutányos árért készítenek. Burik Sándor, Nagyvárad, Str. Ingusta 1. szám.